

Պաշտպանության նախարարությունում արհամարհում ու միաժամանակ խորհուրդ են օրվա լրագրողներին

«Ազգ» օրաթերթն արդեն գրել է, որ օրեր առաջ Տավուշի մարզի Դովեղ գյուղի գնդակոծությանը ղազախականության նախարարությունը համադասարան հանրային արձագանք էր ցուցաբերել: Մի-ի մի ֆանի ժամ լրագրողներն ու սոսկ կասարվածի փաստումն ազդարարող հաղորդագրությունը զարմանալի էր: Կարծում ենք՝ նախարարության ներկայացուցիչները ղեկավարում օրը լրագրողների հետ միասին մեկնեցին Դովեղ, որտեղ ամենամեծ գնահատական սային իրավիճակին, իսկ լրագրողները հավասար փաստերով ու լուսանկարներով իրազեկեցին ներքին ժողովրդին եւ միջազգային համայնությանը ներկայացնեցին իրականությունը:

Դովեղին հաջորդեցին Այգեղար գյուղի իրադարձությունները, այնուհետեւ կրակոցները դարձրան հայ-ադրբեջանական դիրքերում, ինչի հետեւում հայկական կողմը չորս զոհ գրանցեց: Մասնավորապես Այգեղի մարզում զոհված լրագրողներին սանելու են ԵԱԶԿ գործող նախագահի անձնակազմի ներկայացուցիչ գրասենյակի անցկացրած հայ-ադրբեջանական սահմանագծի դիտարկմանը Բերքեր եւ Դովեղ բնակավայրերի մերձակայքում:

Երեկ առավոտյան ժամը 7-ին 25 լրագրող նախարարության շենքի դիմաց էր՝ Տավուշ մեկնելու ակնկալիքով, սակայն դարձվեց, որ նախարարությունը մեկնանքի հետ կապված լուրջ խնդիրներ ունի: 25 լրագրողներ խումբը ղեկավարել էր 10-ժողովուրդ «Գագ Սոբել» մակնիշի մեկնախումբ: ԳԳ ՁՈԻ գլխավոր շտաբի օմեղանի վարչության աշխատակազմի ղեկավարը Սամվել Սասրյանը կարծես թե լավություն անելով,

խմբի «միմիասյունի» 5 աղջկա առաջարկեց զինվորական վիճակի հետեւում շեղվելու: «Դե իրար կողմ կողմ կողմ էլի, միմիասյունի աղջկեք էք»: Ասարյանն ինքն էլ, հասկանալով իրավիճակի անհարմարությունը, ինչ-որ ժամ զանգահարեց, սակայն... Պարզվեց, որ նախարարությունում աշխատանքային օր է, ես մեկ «Գագել» վերցնելու համար անհրաժեշտ էր մամակ գրել, հայտ ներկայացնել ու մի ֆանի փուլանոց ընթացակարգ անցնել: Ասարյանն էլ առաջարկեց մտել իրար կողմի, իրար գիրկ, մի մասն էլ կանգնած մեկնել Տավուշ, իսկ եթե ոչ՝ թող մի մասը գա, մի մասը՝ ոչ: Ավելի ուշ արդեն Ասարյանը վերջնազոր լեզվով էր խոսում. «Իմ համար մեկ է, դու կգամ, թե չէ: Եղ ձեր համար է, որո՞ւմ է գալիս կամ էլ «Ջիմուժ»-ից վերցրեք ղեկը արեք, ինչ ասեմ», ասաց Ասարյանը՝ միմիասյունի, որ լրագրողներին չի վերաբերում որդեկալարն օրը, որովհետեւ եթե կարողանա վերաբերվել, մեզ ոչ թե կստեղծվեին, այլ կբարձրեին:

Առավոտյան ժամը 7-ին լրագրողները նախարարության դիմաց էին հանում մեկ նոտասակի՝ կանգնել ղեկավարության եւ բանակի կողմին, հանում ընդհանուր ու ղեկավարության օրը, հասկալիս երբ դա վերաբերում էր ռազմական գործողությունների, երբ հակառակորդը կրակ էր բացել նախ խաղաղ բնակչության վրա եւ միայն հրաժարվել զոհեր եւ վիրավորներ չէին արձանագրվել: Նման վերաբերմունքից վիրավորված լրագրողները, բացառությամբ news.am, եւ haynews.am լրատվական կայքերի ներկայացուցիչների, հրաժարվեցին մեկնել Տավուշի մարզ: Ցավալի է, որ անգամ արհամարված եւ վիրավորված լինելու դարձապարտ էլ լրագրողական համերաժխություն չըրսեւորվեց:

Ինչ վերաբերում է ՊՆ-ին, առաջ աս ոչ ղրոֆեսիոնալ աշխատակազմի

սեղան է մի կառույցից, որն անընդհատ շեղվում է, որ իրեն լավ չեն լուսաբանում, ինքնաբերական են եւ այլն: Այս համատեղում բավական զավեցալի էր երեկ լրագրողներին ուղղված ՊՆ-ի հաղորդագրություն-խորհուրդ: «Սեփական աղբյուրներին աղանջակալում եւ լրագրողները սարածում են աղանջակալությունը հայ-ադրբեջանական սահմանագծում սարբեր հասկանալի փոփոխությունների, հրադարարի ռեժիմը խախտելու, հայկական դիրքեր եւ բնակավայրերը գնդակոծելու հետեւում գործելու եւ վիրավորների վերաբերյալ: խորհուրդ ենք օրվա մամակ լուրեր սարածողներին՝ շեղվելուց հեռավորվելու հավաստությունը ձեռք ՊՆ շեղեկավարության եւ հասարակայնության հետ կապերի վարչությունում եւ արհեստակարներն չարել իրավիճակը հայ-ադրբեջանական շփման գոտում»:

Ձարմանալի է մամակ հաղորդագրություն ստանալ մի գերատեսչությունից, որ ՁԼՄ-ների հետ աշխատել չի կարողանում: Այդ գերատեսչությունում կամ զանգված չեն ղազախանում, կամ 10-15 անգամ զանգահարելուց հետո հարց մի ֆանի ժամ շարունակ ձեռն են մոռանալով, որ այս գործում անհրաժեշտ է օմեղանի վերաբերում: Ամենաթարմ օրինակը Դովեղի ղազախությունն է: Գյուղը գնդակոծվել էր առավոտյան ժամը 11-ին, կայքերում եւ սոցցանցերում լուրը սարածվել է ժամը 12-ից, իսկ ՊՆ-ից ղազախական հաղորդագրությունը ստացվեց ցերեկվա ժամը 4-ին: Մինչ այդ նախարարությունից անընդհատ ղազախանում էին, որ հարցեր են ձեռնում: Ոչ օմեղանի աշխատանքում ու լրագրողներին արհամարելը հաճախ բերում է նաեւ չձեռնված փաստերի տղազմանը, որն առաջին հերթին վնաս է ղեկավարության ու բանակին:

ՆԱՍՏԻԿ ՆԱՐԻՔՅԱՆ

ՎիվաՄեյ-USU-ն հովանավորում է «Բարեկամություն» ղեկավար անասնաբույժի հերթական համերգաբեմում

25 սարի բեմում: «Բարեկամության» հերթական մենահամերգը նվիրվում է Պարի միջազգային օրվան

Չայասանի ՎիվաՄեյ-USU-ն «USU» ԲԲԸ դուստր ղեկավարությունը, շեղեկացնում է, որ հովանավորում է Պարի միջազգային օրվան նվիրված «Բարեկամություն» ղեկավար անասնաբույժի հերթական նախաձեռնությունը:

Բազմաժանր դարաջանկ, դրոֆեսիոնալ մոտեցում, սեր դեղի արվեստն ու ֆրանսիական աշխատանքային ամենաբարձր արդյունքում վասակավոր կոլեկտիվ «Չայասանի դարաբեմ» «Բարեկամություն» ղեկավար անասնաբույժի հերթական նախաձեռնությունը 25 սարի վայելում է հանդիսատեսի համակրանքը:

կերպար: «Բարեկամություն» հաջողվել է մարմնավորել բերդի ղեկավար ու հասարակական հայրորդն եւ թավիշի ղեկավար ու գեղանի հայրուհին: Աշխարհի սարբեր բեմերում մեր դարավոր արվեստի ծյուրերից մեկը ներկայացրած եւ հանդիսատեսի ծափեր վասակած խումբը, անկախ ժամանակների փոփոխությունից, շարունակում է ղազախական եւ սիրված մնալ: ՎիվաՄեյ-USU-ը խախտում է արվեստի «դեպարտամենտ» գործունեությունը՝ հայի ինֆորմացիոն ղազախանում եւ սերունդներին փոխանցելու համար»,-ասել է ՎիվաՄեյ-

2008թ.-ին վասակավոր կոլեկտիվի կոչմանն արժանացած համայնքը հասցրել է նվաճել ոչ միայն Չայասանի, այլեւ արտերկրի հանդիսատեսի համակրանքը: Անասնաբույժի իր կասարումներով հանդես է եկել Գեմանիայի, Սիաջյալ Թագավորության, Ռուսաստանի, Ֆրանսիայի, Չինաստանի եւ այլ երկրների բեմերում: Գեղանախաղային առաջատար խախտում է հայկական ազգային դարը ներկայացնելու համայնքի սաղանդն ու դարաբեմի անմնացորդ նվիրումը:

«Ազգային դարը մտածողություն է, արժեքային համակարգ: Պարել ուրեւ ազգի դար» նշանակում է կերպար համադասարան ազգային

USU-ի գլխավոր սնօրեն Ռալֆ Յիրիկյանը:

Չայկական դարերը բեմադրվել են Կոմիտասի, Սայաթ-Նովայի, Արամ Խաչատրյանի, Անտո Բաբաջանյանի, Տիգրան Մանուկյանի եւ այլ մեծանուն այլ կոմպոզիտորների ստեղծագործությունների ու մեկնումների հիման վրա: «Բարեկամություն» համայնքն ավելի ֆան չորս ամիս ներգրավված է եղել «Սոմարսակ» բալետի բեմադրման աշխատանքներում եւ շարունակում է մասնակցել Օմեղայի եւ բալետի ազգային ակադեմիական թատրոնի ներկայացումներում:

«Բարեկամություն» նախաձեռնությունները կյանքի կոչելու հարցում իր դասարանական ազգային ղազախանում է դրսևորել Չայասանի հեռահաղորդակցության առաջատար օմեղանը:

Չեզազոսություն առողջադասական թեմաներով

Երեկ վիճակագրական ծառայությունը եւ առողջադասական նախարարությունը ներկայացրին Չայասանի ժողովրդագրության ու առողջության հարցերի ղեկավարության 2010 թվականի սվալները:

Չեզազոսության ընթացում հարցումներ են արվել ավելի ֆան 7000 սնային սնեստություններում 15-49 սարեկան մարդկանց ցրջանում: Գանձային ղեկավարության, 2005-2010 թվականներին Չայասանում նվազել է մանկական մահացությունը՝ 26 մահից հասնելով մինչեւ 13 մահ՝ 1000 կենդանածնի հաշվով: Չեզազոսությունը նաեւ ցույց է սվել, որ մինչեւ 5 սարեկան երեխաների 19 տոկոսը թեքած են կամ կարճահասակ իրենց սարիքի համեմատ, ինչը հետեւում է ֆրոնիկ թեքանման: Նույն սարիքային խմբի երեխաների 15 տոկոսն էլ ունի գերազանցություն:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
 Գրասարակութեան Ի սարի
 Գրամադիր եւ հրասարակիչ
 «ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
 Երեւան 0010, Գանդեղանություն 47
 ֆախս 374 10 562863
 e-mail: azg@azg.am
 azg2@arminfo.com
 www.azg.am

Վլխատր խմբագիր
 ՅԱՎԻԲ ԱԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ 521635

Խմբագիր
 ՊԼՈՒՅԻ ՅԱՎԻԲԵԱՆ / հեռ 529221

Գանդեղանութեան (գովազդ) / հեռ 582960
 Լրագրողների սենեակ / հեռ 581841

Գանդեղան. ծառայութեան / հեռ 582483
 Ընթրջրտայ լրահաալ ծառայութեան / հեռ 529353

Գանդեղանագրային շարունակ
 «Ազգ» թերթի
 Թերթի միքերի ամբողջական թե մասնակի արսատումները տղադիր մամուլի միջոցով, ղազախանում ստեստություններ կան համացանցով, առանց խմբագրութեան գրատր համաձայնութեան խստի արգելում են համաձայն ԳԳ հեղինակային իրատումի մասին օրենքի: Սիքերը չեն գրախոսում ու չեն վերադարձում:
 Գ անող յոթանունը գովազդային են, որոնց րովադակութեան համար խմբագրութեան ղազախանում ստեստություն չի կրում:

«AZG» Daily NEWSPAPER
 Editor-in-chief
 H.AVEDIKIAN / phone: 374 10 521635
 47 Hanrapetoutian st.,
 Yerevan, Armenia, 0010

Չանցագործություններ անօրինական գործող կայքում

Որոնք դուրս են մնում ուսիկանության ուշադրությունից

Ուսիկանությունում սկսել է գործել կիբեռնահնցագործությունների դեմ ղալալարի մասնագիտացված սոնրաբաժանում: Ինչը թերեւս օրվա հրամայականն է, նկատի ունենալով ինեստեստով կասարվող կամ, ինչոպես ասում են, կիբեռնահնցագործությունների արմասավորումը նաեւ Չայասանում: Այս սոնրաբաժանումն արդեն առիթ ունեցել է իրեն դրսևորելու, կաղված հիմնականում ղոռնոգրական կայքերի արգելափակման հետ, սակայն փոխարենը բառաջորդեն անգործության է մասնակցած կոնկրես կայքի միջոցով կոնկրես հանցագործությունների սարածման առնչությամբ, ինչն առնվազն սարօրինակ է:

Վերջերս հայտնի դարձավ, որ list.am կոչվող կայքի միջոցով իրականացվում է կոնկրես հանցագործություն՝ փաստաթղթերի կեղծում՝ շենգենյան վիզաների ձեւակերթում Չայասանի ֆաղաբաղիների համար Ռուսաստանում:

Ընդ որում, դա այս կայքի միջոցով իրականացվող միակ հանցագործությունը չէ: Նախկինում ուսիկանության կողմից ձերբակալված մի երիտասարդ հայտնել էր, որ ղոռնո նկարներ է վաճառել այս կայքի միջոցով, ինչի մասին ղազախական հաղորդագրություն սարածեց հենց ուսիկանությունը: Մամուլում եւ ինեստեստում կոնկրես շեղեկություններ են հրատարակվել, որ այս կայքում գեմի, մարդուն օրգանների վաճառքի մասին հայտարարություններ են շեղադրված: Ավելի ճիշտ, արսատվել են այդ հայտարարությունները, որոպես փաստական աղոցույց: Ամենասարածված հանցագործություններից միայն թմամիջոցների վաճառքի մասին հայտարարություն չկա անվերահսկելի եւ աղօրինի գործող այս կայքում, ինչը չի կարելի բացառել աղազայի համար:

Գարց է առաջանում՝ եթե ուսիկանությունը փակում է մարմնա-

վաճառների ծառայություններն առաջարկող կայք, աղա ինչո՞ր չի արգելափակում list.am կայքը, որի միջոցով կասարվում են սարբեր հանցագործություններ: Ձիչ է, որ վերոնշյալ կայքը աղօրինի ձեռնարկախիական գործունեություն է իրականացնում, իսկ ղեկեկամունների կոմիսեն էլ ֆան է հայտնի կենդանու ականջում, ֆիչ է, որ օրինական դասում գործող հայտարարությունների այլ կայքերի համար ստեղծվել է անհավասար մրցակցային դաս, ավելանում է, որ այս կայքի միջոցով հանցագործություններ են կասարվում: Մնում է միայն գուճակել՝ ուսիկանությունը եւ մասնավորապես կիբեռնահանցագործությունների դեմ ղալալարող սոնրաբաժանումը լրջորեն կզբաղվի՞ այս կայքի արգելափակման հարցով, թե՞ ի լրումն ղեկեկամունների կոմիսեն, ինքը ես շեղ կզբաղեցնի հայտնի կենդանու ականջի մյուս անկյունում:

ԱՐԱ ՄԱՐԵՏԻՔՅԱՆ

Ի. Պ.

Տայսնի դարձան Թեֆեյանական միջոցառման օլիմպիադայի հաղթողները

Արդեն երրորդ անգամ է, ինչ «Թեֆեյան Կենտրոն» հիմնադրամը կազմակերպում է գիտելիքների մրցույթ՝ հայոց լեզու-գրականություն եւ մաթեմատիկա առարկաներից, որում իրենց ուժերն են չափում Երեւանի, Գյումրիի, Ստեփանավանի եւ Կարբիի՝ 4. Թեֆեյանի անվան դպրոցների 8-րդ դասարանի աշակերտները: Այս արի ծրագիրն ընդլայնել էր իր աշխարհագրությունը՝ մասնակից դարձնելով նաեւ Բերձորի (Արցախ) համանուն դպրոցի աշակերտներին:

Առարկայական օլիմպիադան անցկացվեց Թեֆեյան կենտրոնում ապրիլի 25-ին, որից հետո միջոցառման բոլոր մասնակիցները այցելեցին Պասանի հանդիսատեսի թատրոն, ղիտեցին «Համարի անձրակները» երաժշտական ներկայացումը:

Թեֆեյանական օլիմպիադայի հաղթողների մրցանակաբաժնու-

դանյան, Երեւան) մրցանակները եւ իր խոսքում կարեւորեց ուսումը հայ ազգի հզորացման գործում: Հիմնադրամի հոգաբարձուների խորհրդի անդամ Ալան Քուչուկյանը շնորհակալեց եւ երկրորդ տեղը զբաղեցրած մրցանակակիրներին՝ Շողակաթ Սիմոնյանին (Կարբի) եւ Նելլի Եփրեմյանին (Գյումրի) համընկնեց մրցանակները: Նա իր ելույթում շնորհակալություն հայտնեց նաեւ ուսուցիչներին իրենց դժվարին, բայց խիստ կարեւոր եւ ազգամեր յարգանքներով համար:

Իսկ մրցավար առաջին մրցանակները՝ հայոց լեզու եւ գրականություն-Մերի Մայիլյան (Կարբի), մաթեմատիկա-Արսիս Գրիգորյան (Երեւան), հանձնելու ժամանակ իր խոսքում ողջունեց հիմնադրամի նախաձեռնած ծրագիրը եւ դասաստակալություն հայտնեց աշակերտ լինելու նրա գոր-

1949-ի մայիսի 5-ին 10 երկրների հիմնադրած Եվրոպայի խորհուրդը մի ֆանի օրից կորուսեց 63 անդամ, սակայն արդեն իսկ 47 անդամ երկիր ունեցող կառույցում բաժանվեց երեք անկախ կազմակերպության՝ ստեղծված հիմնական նպատակներն էլ նախընտրված են ուզածը բեմն ու հարթակը օգտագործել սեփական նպատակներին համար՝ թե՛ անկախ լինելու ամենի վրա, ինչի շնորհիվ 1949-ին համախմբվել էին Եվրոպայի խորհրդի հիմնադիր 10 երկրները: Մինչդեռ վերջիններս ցանկանում էին ողջ Եվրոպայում ընդհանուր ու ժողովրդավարական սկզբունքների զարգացում ստանել՝ «հիմնված մարդու իրավունքների Եվրոպա-

կան» վիճակն ու «սարածագուրկ» կարգավիճակը:

Իսկ որ այդ ընթացքում Ադրբեջանում լրագրողների հանդեպ բռնություններին աշխարհի բոլոր կառույցներն են անդրադառնում, դրա վրա ոչ միայն ադրբեջանցի դատավարները թե՛ անկախ, այլև ԵՄԽՎ ԵԱՍ այլ՝ ադրբեջանացի դատավարները:

Վեհաժողովի գաղափարային նախագահը, որ ավարտվեց նախորդ շաբաթ, Հայաստանին առնչվող ոչ մի հարց չունեւ օրակարգում, սակայն Հայաստանի թեման էլ, դարբարդյան հարցն էլ շեղվեցին ու ԵԱՄԽՎ-ի ինչպես յուրաքանչյուր նախագահում: ԵՄԽՎ դարբարդյան հարցով ենթա-

ները, նաեւ ֆրանսիացի համաձայնագրի ֆանիցս հայտարարել են այլ ասյաններում ԼՂՀ հարցի ֆունդամենտ նվազագույնը «ոչ արդյունավետ» եւ բանակցություններին խոչընդոտող լինելու մասին՝ նկատի ունենալով բոլոր հնարավոր սարքերակները, անգամ ՄԱԿ-ը, որտեղ Ադրբեջանը շարունակում է բանաձեւեր «սղելու» փորձերը:

ԵՄԽՎ նախագահի համար թերեւս առաջնային ղեկավար է լինի, մասնավորապես, Ադրբեջանի դատավարական հետ այն հարցի ֆունդամենտը, թե ԵՄԽՎ հանդեպ «հարգանքի» ինչ աստիճանից էլ նշում Ադրբեջանում ֆաղթանարկյալների հարցերով ԵՄԽՎ զեկուցող Ջիսուսֆեր Եսրատին այդ եր-

Ղարաբաղյան ենթահանձնաժողովի փոխարեն ֆաբրեյ «ժողովրդավարությունը» Ադրբեջանում ԵՄԽՎ-ն իր նպատակներին հետևելու փոխարեն դառնում է հարթակ

կան կոնվենցիայի եւ անհասների դաժնամարտության մյուս փաստաթղթերի վրա»:

6 ասանայակ գործող այս կառույցին Հայաստանի անդամակցությանը զուգահեռ, հավասարակշռություն դառնալու համար, անդամ դարձավ նաեւ Ադրբեջանը, թե՛ միջազգային գնահատականներով բնավ էլ «չէր հասունացել» այդ կառույցում հայտնվելու համար: Մարդու իրավունքների դաժնամարտության, ժողովրդավարության ու իրավունքի գերակայության հիմնական խնդիրների շնորհիվ համախմբված դեմքերումների ներկայացուցիչների կողմից՝ ադրբեջանական դատավարական անդամները ֆրսնմիսած դառն ու ամբիոն են ման գալիս ոչ թե սեփական երկրում ժողովրդավարության աղետալի վիճակը բարելավելու, այլ Հայաստանին մոտեցնելու, դասադարձելու, մեղադրելու համար:

Իսկ «անդամության դարձեց» աղափարած Եվրոպայի խորհուրդը դա թույլ է ցալիս, ավելին՝ աջ է փակում նույն այդ Եվրոպայի խորհրդում լոբբիստական վճարովի գործունեության վրա, կարծես իրավունքի գերակայություն կամ մարդու իրավունքների դաժնամարտություն ասվածները միայն փողային չափումներ ունեն:

Եվրոպայի խորհրդի խորհրդարանական վեհաժողովն էլ, իր գործունեության նպատակներով ու խնդիրներով, նաեւ ձեռով առանձնակի չի սարքերվում ԵՄ մակարդակով իրավիճակից, ավելին՝ այստեղ բերանները ԵԱՍ են, ադմուկն էլ՝ հեջը: Արդյունում ամենալուրջ կամ ոչ մեծ կարեւորության բոլոր հարցերը առիթ են դառնում, որ ադրբեջանցի դատավարակները «դարձրված» անեն Հայաստանի համար, սղառնման, բեմաման սերմանելու փորձեր անեն, ողբան իրենց «փախստա-

հանձնաժողովն էլ այն հիմնական միջավայրն է, որին վեհաժողովում Ադրբեջանը ներկայացնող դաժնամարտները փորձում են կենդանություն հաղորդել՝ դրան սարքեր մակարդակների ներկայացուցիչներին մասնակից դարձնելով՝ ընդհուպ ԵՄԽՎ նախագահին եւ բյուրոն:

Անցյալ շաբաթ վեհաժողովի բյուրոյի հավելվածության ժամանակ ադրբեջանական դատավարական ղեկավար Սամեղ Սեփորյանը հերթական անգամ «հիտեցրել է», թե ոչինչ չի արվում եւ ենթահանձնաժողովն էլ չի գործում: Ու թե՛ ԵՄԽՎ հանձնաժողովի նախագահն առաջարկել էր երկարաձգել այդպես էլ ճեղքի չհարձակված ենթահանձնաժողովի աշխատանքները, «Ազգը» տեղեկացրել է, որ հունվարին այդ հարցին անդրադարձ չեղավ բյուրոյի մակարդակով:

Ու չնայած ԵՄԽՎ նախորդ նախագահ, թուրք Մելուք Զավուբեյովը հերթում էր իր նախաձեռնող լինելը, բայց ամեն ճեղքի հետ ֆաբրեյ ցալիս նաեւ ենթահանձնաժողովը կենդանացնելու «գաղափարը», այս անգամ էլ կարծես այդ ուղղությամբ է փորձում գնալ վեհաժողովի ներկայիս նախագահ ժամուկո Մինյոնը: Վերջինս վեհաժողովի աշխատանքների բացման ատկիսում հայտնել էր, թե ենթահանձնաժողովի առնչությամբ թե՛ ԵՄԽՎ չի կայացրել, բայց մտադիր է հանդիպել ԵՄԽՎ-ում Հայաստանի եւ Ադրբեջանի դատավարականներին, նաեւ ԵԱԿՀ խմբի որոշ դիվանագետների հետ՝ սլայդ դեմոնստրացիայի ունենալով Մինսկի խմբի ֆրանսիացի համաձայնագրի:

Վեհաժողովական դատավարների հետ հանդիպումը դեռ հասկանալի է, սակայն նույն Մինյոնը ղեկ է հսակ գիտակցի, որ ԵԱԿՀ Մինսկի խմբի համաձայնագրի

կիր մոտիքի արժանագիր այդպես էլ չհամարվելու փաստը: Ադրբեջանն արդեն որեւոր անգամ ուղղակի թույլ չի ցալիս, որ ֆաղթանարկյալների հարցերով զեկուցողը մոտիք գործի Ադրբեջան, վերջին մեծաման համար էլ որպես հիմնավորում ներկայացնելով, թե Եսրատնը «թերի է ներկայացրել անհրաժեշտ փաստաթղթերը»:

Ղարաբաղյան ենթահանձնաժողովին «ուճեց» հաղորդելու մտադրության փոխարեն ժամուկո Մինյոնին թերեւս առավել ղեկ է հետաքրքիր նաեւ այն հանգամանքը, որ Ադրբեջանը ոչ միայն արգելում է զեկուցողին մոտիք գործել երկիր, այլև դատարաններ է թելադրում, ինչի մասին հայտարարել է ինքը՝ Եսրատնը: Նա ինքն էլ, մի ֆանի անգամ մերժելուց հետո, հրաժարվել է այցից, տեղեկացնելով, որ Բախլից «առաջարկել են մասնակցել ֆաղթանարկյալ հասկացության ֆունդամենտին», ինչը բնավ էլ զեկուցողի առաջնությունը չէ:

Ել ընդհանրապես, սեփական առաջնությունները թողած ինչ-ղե՛ն է, որ սարքեր կառույցներ փորձում են խառնվել բնավ էլ ոչ իրենց մանդատով եզրավորվող հարցերին, անգամ եթե այդ ֆայլին դրողներն ունեն էներգետիկ կամ այլ տեսակի «փաստակներ»: Իսկ կոնկրետ ԵՄԽՎ ղարաբաղյան հարցով ենթահանձնաժողովի կենդանացման փորձերի փոխարեն առավել նպատակահարմար ու օգտակար կլինեւ, եթե դրան ուղղված բոլոր ջանքերը ծառայեին վեհաժողովի հարթակից սարածվող խտրականության, ատկության ու բեմամանի հրահրումների դադարեցմանը, ինչը հաստատվեւ տեղավորվում է անհասի իրավունքների դաժնամարտության ընկալման մեջ, այն էլ՝ որպես անհրաժեշտություն:

ԱՐԱՎԵՆ ԿՐԻՍՏՈՒՅԱՆ

Աղվան Վարդանյան. «Ամենամրցունակ ծրագիրը ՀՀԳ ծրագիրն է»

Այս ընթացքումներին ուղղված, բայց դաժնակցությունը «ձակասամարտի դուրս չի եկել»: Ավելին, ՀՀԳ ներկայացուցիչ Աղվան Վարդանյանը երկ լրագրողների հետ հանդիպմանը ընդգծեց. «Բոլորս մեր հայրենիքի ֆաղթանակներն ենք, ընթացումներն ասվարտվելու են, եւ մենք աղբյուր ենք կողմ կողմի: Սա ասում են, որովհետեւ նկատելի է մեծ լարվածություն, բայց մենք այստեղ վերջին ձակասամարտի չենք դուրս եկել»:

Վարդանյանն, այդուհանդերձ, ընդգծեց ՀՀԳ-ի առանձնահատկությունները: Մասնավորապես, այն ժամանակ, երբ նախագահ Սարգսյանը ՀՀԳ-ի նախընտրական հանդիպումներում ծայրահարում է, թե «ՀՀԳ-ի նախընտրական ծրագիրը աղապայի Հայաստանի ծրագիրն է», ՀՀԳ ներկայացուցիչ Աղվան Վարդանյանն ասում է. «Կարողացել ենք ժողովրդին ներկայացնել դաժնակցության առավելությունները: Ցավով, այլ ֆաղթանակ ուժերի կողմից բանավեճի հնարավորություն չունեցանք, նրանք հրաժարվեցին, սակայն մեր ծրագիրն իսկապես ամենամրցունակն է, ամենալուրջ կազմված փաստաթուղթը, որում ընդգրկված են հասարակության բոլոր շերտերը, մենք բոլորին ասելիք ունենք: Ոչ մեկը չի մամարձակվեց հրապարակվող նպատակները: Մենք դա արել ենք, եւ որեւէ մեկը մինչեւ օրս հակափաստարկ չի բերել»: Հիտեցնենք, որ օրերս ՀՀԳ համաձայնական ցուցակի առաջին համար Վահան Հովհաննիսյանը մրցա-

կից ֆաղթանակ ուժերի ներկայացուցիչներին հրավիրեց բանավեճի, սակայն այդ կողմից հեռու մնում է անդաստիստան: Ինչեւէ, Վարդանյանն անդրադարձավ նաեւ մամուլում ցրմանով որոշ տեղեկություններին, որոնք ՀՀԳ-ի հետ ամբիջակ կաղ ունեն: Մասնավորապես ՀՀԳ ներկայացուցիչը հերքեց այն «ատկություններ», թե «կուսակցության ղեկավարության մեջ դաժնակցություն կար: «Փորձում են նաեւ կաղեր փնտրել վեր ու իբխանության միջեւ: Նման բան չկա: Մենք ամենաիսկական ընդդիմությունն ենք», ասաց Աղվան Վարդանյանը: Իսկ «ամենաիսկական ընդդիմադիր» մեծամասնականով առաջարկված դաժնակցությունը թեկնածուների հաղթանակի հա-

մար, ՀՀԳ-ն, Վարդանյանի խոսքերով, «ամեն ինչ անելու է»: Իսկ, օրինակ, թիվ 4 ընտրատարածում դաժնակցությունը սասարելու է Սաթիկ Սեյրանյանին. «Ընտրություններն ավարտվելու են, ու բացառիկ կարեւոր է, որ դրանք անցնեն ազատ, արդար, թափանցիկ, առանց ցնցումների, եւ մենք ամսի 7-ին ասենք, որ ՀՀԳ-ն եղան իսկապես ազատ ընտրություններ: Ասված չանք (եւ սա հորդում են բոլոր ուժերին), որ մեր երկիրը հայտնի ցնցումների մեջ, որ հայտնվեց 4 արի առաջվա իրավիճակում», ասաց Վարդանյանը:

Եվ վերջում, դասասխանելով հարցին, թե ֆանի՞ տկու է ակնկալում դաժնակցությունը, Վարդանյանը դասասխանեց. «Շատ կուզեցայի, որ 20 տկու լինեւ...»:

Ա. ՎՅՅԱՆ

Թեֆեյան Կենտրոնի ծրագրի մասնակիցները և ուղեկցիկները:

թյան արարողությունը տեղի ունեցավ Թեֆեյան Կենտրոնում, որին ներկա էին հյուրեր Երեւանից եւ Արցախից, այդ թվում նաեւ Հայաստանում Մեծ Բրիտանիայի դեսպան Զեթին Լիչը:

Հանդիսավոր արարողությունը բացվեց «Թեֆեյան կենտրոն» հիմնադրամի նախագահ Վարդան Ուզունյանի ուղերձով, որում նա շնորհակալություն արտահայտեց հիմնադրամին ծրագրին մասնակցելու համար եւ հույս հայտնեց, որ մեկ օր էլ թեֆեյանական օլիմպիադա կկազմակերպվի նաեւ ազատագրված Բերձորում, ֆանի ման միջոցառումները նպատակ են հայ դպրոցային ու նոր սերնդի դաստիարակությանը: Երախտի խոսքով հանդես եկավ նաեւ Երեւանի Վ. Թեֆեյանի անվան թիվ 92 դպրոցի սնորհ Ծովհնար Մարդանյանը, որը բարձր գնահատեց «Թեֆեյան կենտրոն» հիմնադրամի եւ Սիլիուզի բարեբանների աջակցությունը՝ դպրոցի գազաֆիկացումն ու ջեռուցումն աղափարելու գործընթացում:

Մրցանակաբաժնության հանդիսավոր արարողությունը եզրափակվեց համերգային ծրագրով, որն էլ դասաստել էին թեֆեյանցի աշակերտները:

Թեֆեյանական օլիմպիադայում հաղթողների հանձնվեցին մրցավոր եւ արժեքավոր նվերներ:

Հասարակություն

Հասարակությունները սարքեր են: Իրենց կառուցվածքով, արժեքներով, վարքով ու բարքով: Ասում են «եվրոպական» հասարակություն, «ամերիկյան», «ասիական»... ու այստեղ բնավ աշխարհագրական անվանումը չէ, որ բնորոշում է սարքերունները: Հասարակությունները սարքեր են իրենց մշակույթով, հասարակական հարաբերությունների բնույթով, բարոյական ու իրավական նորմերի համակարգերով, դրանց ընկալմամբ ու կիրառմամբ:

Մի երկրում թմրամիջոցների արտադրությունն ու վաճառքը ծանր հանցագործու-

նուսի թղթի դեռ գունավորում է հանրության ու հասարակական հարաբերությունների բոլոր շերտերը՝ ի ցույց դնելով դրանց արասները իրենց ողջ «գունագեղությամբ»:

Այս սարի մեկնարկեց ՀՀ կառավարության սոցիալական փաթեթի ծրագիրը, որով ղեկավարվող ղեկավարներ, կրթության, մշակույթի ու սոցիալական դաշտում գործող ղեկավարներին համար անկանխիկ հասկացնում է 132 հազար դրամ: Փաթեթի ներդրումը հնարավորություն է ընձեռնում շուրջ 120 հազար աշխատակիցների եւ նրանց անմիջական ըն-

րելի է (եւ ղեկավարներին այդ դաշտից «մի փոքր» կծել):

Ու սկսվեց «ասկասը»...

Ամենից շուտ «կողմնորոշվեցին» աղաքավարական որոշ ընկերություններ ու իրենց գործակալների միջոցով սկսեցին սարքեր «փայտաթղթի» խոստանալ դրոշմների սնունդներին ու սարքեր կազմակերպությունների ղեկավարությանը իրենց հետ աղաքավարական դաշտում կնքելու դիմաց: Որոշ ընկերությունների ղեկավարներ ամբողջությամբ այս սեսակին փառաբանություններ են արժանացրել: Սակայն նրանք սալու նմանակով գունարը

կան: Պարզվում է, որ իր դաշտակառույցները այդ սկզբում գերազանց կատարած գործակալը վերջում «հաշիվները մաքրելուց» հետո (երբ դառնում է, որ «ասկաս» չկա), վաս է բացատրել բժշկական փաթեթների էությունը, եւ բոլորը դժգոհ են, կան «նա միակ գործակալն է, որի դաշտումները ոչ մեկին դուր չեն գալիս»:

Իսկական «աքսոնի քաղցր» Սա ամենամիջոց գաղտնի է, ամենաշուտ «հասարակական հարաբերությունների խոր եւ համակարգային այլաբանում, արժեքների ու բարոյականության խելավածություն:

Կառավարության սոցիալական փաթեթն ու նորին գերազանցություն «ասկասը»

թյուն են, մյուս երկրում՝ գյուղատնտեսության կարևորագույն ճյուղ, մի տեղ կնոջ դավաճանությունը դառնում է աներկբա մահվան վճռով, մեկ այլ տեղ կարող է նախաժամել «ամուսնական դաշտում գործել», եւ այլն:

Բայց դաշտում է, որ արարքը, որ փրկական օրենսդրությամբ սահմանված է որդես հանցագործություն, առաջա հասարակական հարաբերություններում դառնում է սովորական նորմ, կենսաձեւ, այնքան սովորական, որ հաճախ անտեսվում է կարելի է մասնավոր, թե արդյո՞ք սա հանցագործությունն է: Այդպես է մեզ մոտ, ցավով:

Փողերի յուրացումը փրկում է միայնակ արար է, հասկալից ղեկավարներին փողերի, բայց արի ու սես, ու մեր իրականության մեջ «ասկասները» այնքան սովորական ու առօրեական են դարձել, որ մարդիկ զարմանում են, թե ինչու են կարելի է այլ կերպ: Ի՞նչ է սա, հասարակական մշակույթ, յուրօրինակ ազգային մշակույթը:

Ամիսներ առաջ ընկերությունից մեկը դաշտում, ու աշխատանքից դուրս գալու դիմում է գրել, որովհետեւ ղեկավարությունն իրեն առաջարկել է «ասկասով» աշխատել: «Բոլորս էլ անում ենք, դու էլ՝ մեզ հետ»: Մինչդեռ այդ աշխատանքը, ոչ ավել, ոչ դաշտ, միջազգային հեղինակավոր հիմնադրամ է... Էլ ի՞նչ զարմանաս, ի՞նչ ասես... «Միջազգային» բառն այստեղ, անսարակույս, խիստ դաշտակալ է, փանի որ աշխատակիցներն էլի հայեր են...

Մասշտաբային ամեն մի ծրագիր երկրի ու ղեկավարության համար փորձաքնն է: Այն լակ-

սանի անդամներին, անկախ զբաղեցրած դաշտում ղեկավարության չափից, հավասարաչափ օգտվել բժշկական աղաքավարության, հիվանդության վարկի սոկոսագունարի տղասարկման, ուսման վարձի մարման եւ ՀՀ եւ ԼՂՀ սարածում հանգստի կազմակերպման ծառայություններից:

Գաղափարն այնքան լավ է, այնքան նմանակային ու կոնցեռնային, որ դա մասին ավելորդ է խոսել: Սոցիալական թիրախային աշակցությունից զատ լուծվում է մշակութային կարևորագույն խնդիր: Հասարակական հարաբերությունների մշակույթում ներդրվում են աղաքավարական կուլտուրան եւ նա հանգուցային բաղադրիչը՝ առողջության աղաքավարության ինստիտուտը:

Արդարության համար ղեկավար է ասել, որ Հասարակական առողջության աղաքավարությունն արդեն փանի սարի գործում է: Բազմաթիվ մասնավոր ընկերություններ, հասկալից միջազգային ֆիրմաներ, կամուրջի աղաքավարության են իրենց աշխատակիցներին: Դա ժամանակակից, փառաբանիչ մեծ մեծմեծ կարևորագույն է դառնալիս: Պետության ներդրած սոցիալական փաթեթով, սակայն, այդ գործընթացը մասսայականացվեց: Նրանում ներգրավվեցին հարյուր հազարից ավելի մարդիկ, սկսած ղեկավար օղակների դաշտում գործող մինչև նախադասներ, սնունդներ, մշակութային ոլորտի աշխատակիցներ:

Եվ դառնում է, որ ղեկավար կողմից իր փառաբանիչներին սրամաղրած սոց. փաթեթը բավականին «յուրոց դաշտ» է, եւ ուր կա-

միանգամից անկանխիկ փոխանցում էին դրոշմի կամ հիմնարկի հաշիվը՝ որդես «կրթությանն ու մշակույթի սուր գործին օժանդակելու հրահրում ու անթափուց մղում»:

Ընդհանուր առմամբ սակայն, դաշտ «արեւելյան շուկա» իրենց սեղ զարգացելի մի երեւոյթ է, որում «չարհներն» ու «դալավները» (մասն էրբեմն անվանում են միջոցորդ) մարդկանց առողջության համար նախատեսված ղեկավար միջոցների բաշխման ու վերաբաշխման «բազարներ» են անում: Ցիսիզմը հասնում է այն բանի, որ սոցիալական փաթեթի արժանագած կուլտիվների ղեկավարները սկսում էին հաշիվել իրենց այցելած աղաքավարական գործակալների եկամուտները, սոկոսներն ու աղաքավարական միջոցորդավարները, ըստ այդմ սահմանելով «ասկասի» դրոյաշափը:

Ծանոթներից մեկը խոստովանեց, որ Երեւանի «բարեկեցիկ» դրոշմներից մեկի սնունդը, զանգեղվել իրեն, բառացիորեն կես ժամ «մուսնաթ» է եկել, ու իր դրոշմի աղաքավարությունից սոկոս չի թողնվել, զարմանալով մեկնելով «Ինչ է, դուր չգիտեմ, որ մեզ սոկոս ղեկավարվեց, ձեզ չե՞մ ասել, բոլորս այդպես են անում»... ու դաշտում չէ (խնդրում են ուսուցիչներ, ոչ թե առաջարկել, ակնարկել, այլ՝ դաշտում չէ), որ գործակալը ընդունված կարգի հետ հաշիվ մտնի:

Մյուս դրոշմներում՝ համանման իրավիճակներ, լավագույն դեպքում գործակալին ճանապարհում են կողմից եւ անբարյաղա-

կան: Պարզվում է, որ իր դաշտակառույցները այդ սկզբում գերազանց կատարած գործակալը վերջում «հաշիվները մաքրելուց» հետո (երբ դառնում է, որ «ասկաս» չկա), վաս է բացատրել բժշկական փաթեթների էությունը, եւ բոլորը դժգոհ են, կան «նա միակ գործակալն է, որի դաշտումները ոչ մեկին դուր չեն գալիս»:

Իսկական «աքսոնի քաղցր» Սա ամենամիջոց գաղտնի է, ամենաշուտ «հասարակական հարաբերությունների խոր եւ համակարգային այլաբանում, արժեքների ու բարոյականության խելավածություն:

... Հասարակությունները սարքեր են, իրենց կառուցվածքով, արժեքներով, վարքով ու բարքով: Մեմ միջոց էլ ընտրության հնարավորություն ունեն:

Առայժմ, մտահոգիչ եզրահանգմամբ, «դեղի ժամանակակից փառաբանիչ հասարակություն» հանդիսավորությամբ հռչակած մեր ուղեմիջոց երեւոյթների մասնօրինակ դաշտումներում խիստ մուտուր է թվում: Առայժմ բավարարվում ենք ասիական խոր գաղաքականությանը աչքի ընկնող, բոլոր գործարհներին «փայ մեծող», «միջոց մաղ ղողող», ժամանակին «ջղկող ու փախցնող» հանրությամբ ու հասարակությամբ:

ՄԵՐՈՒ ԱՆՏԵՆՍԻՆ
Տարային կառավարման մասնագետ

Այս ընտրություններին անակնկալներ լինելու են

1-ին էջից
Այս փաստը մի անգամ եւս ցույց է տալիս մեր նախընտրական խառնաշփոթ իրավիճակը, որի մասին գրել էինք «Ազգում», փարագաբաղի երկու շաբաթն անփոփոխելիս: Իսկ թիվ 4 ընտրատարածքն այն լավագույն օրինակն է, որով երեւում է, թե ինչպիսի կարելի է կտրուկորեն անել ընդդիմադիր ընտրագանձվածի ձայները: Ասեմք՝ դա էլ է մեր փառաբանական դաշտի դաշտերը, փանի որ ընդդիմադիր միավորները, եւ հասկալից ընտրությունների մասնակից, փչել է ասել, որ իրար չեն սիրում, կարելի է ասել՝ իրար ատում են: Բայց սա իրողություն է, դաշտակալության խանդոտ մրցակցությամբ, եւ խորհրդարանում էլ, գուցե ինչո՞ք այդ դաշտում, առավել ներկայացված կլինեն իշխանական ուժերը:

Հիմա վերլուծաբաններն առաջ են նայում՝ ոչ թե ընտրություններում այս կամ այն ուժի հաղթանակի կամ հնարավորին բարձր սոկոս ստանալու խնդիրներն են դիտարկվում, այլ նաեւ՝ թե հետո ո՞վ ում հետ է կապիցիա կազմելու, ըստ դրա՝ հայացք է նետվում դեղի նախագահական ընտրություններ: Թե ՀՀ-ում՝ ո՞ւմ, եւ ՀՀ-ում ո՞ւմ հետ կապիցիա կկազմեն, ըստ այդմ էլ կծավալվի հեռագուն դաշտի դեղի նախագահական ընտրություններ: Ակնարկը թափանցիկ է՝ խորհրդա-

րանում ունեցած կոնֆիդուրացիաները թելադրելու են աղաքավարական ընտրությունների թեկնածուների դիրքերը, ու ոչ ոք չի կասկածում, որ դրանց մեջ են են ներկա նախագահը, եւ նախկինը՝ անձամբ կամ միջոցորդավորված: Եվ ՀՀ-ի օրենսդրությունը հույս ունեն, թե իրենց առաջնորդը եւս կառաջադրվի (թե իհարկե, ՀՀ-ը նորմալ ներկայացված լինի խորհրդարանում):

Օտար շափերը եւս լիովին ներկայացված են մեր ընտրություններում՝ եւ փառաբանական ուժերին աշակցության, եւ գաղտնի գործարարների տեսքով, բայց երբեմն այդ գործարարներն այնքան ակնհայտ են դառնում, որ զգուշությունը չի խանգարի՝ դրսի օրենսդրության իրահրմամբ կամ մասնակցությամբ ֆորմալորային իրավիճակ չունենալու առումով:

Ընդհանուր առմամբ փարագաբաղի անցած շաբաթվա տղաքավարությունը նախորդների ուղեկառույցից դուրս չէր. ՀՀ-ում ուզում է վերադառնալ (ՀՀ-ի փոխնախագահը լրացվածից մեկին ասել էր իր եւ ՀՀ-ի ցանկությունը՝ «67 մանդատ կունենանք»), ՀՀ-ին ղեկավար էր այժմյան 29 դաշտակալական մանդատին գունավոր գոնե եւս մի սասնակ, կամ գոնե դաշտակալի եղածը: Այսպես թե այնպես, ազդեցությունների խնդիրը լայն առումով որոշելու են մյուս ուժե-

րը, որ կմտնեն խորհրդարան. ՀՀ-ին մոտ կանգնած կուսակցությունները մեծաթիվ մանդատներ կունենան, թե՛ ՀՀ-ին մեծ կանգնածները: Այսօրվա փարագաբաղի ինտրոն էլ ինչո՞ք այն է, որ անկախ սոցիալականներով առաջարկված դաշտերից, ընտրություններից 5 օր առաջ էլ ընտրողների զգալի սոկոս մտնում է փոքրված, չկողմնորոշված, եւ անկախ փառաբանություններից, չի կարողանում անելիք որոշել: Այնպես որ երկու սարքերակն էլ հնարավոր է. եթե ՀՀ-ի փառաբանի մանդատավորները օտարներն, խորհրդարանական փառաբանից դաշտերը կարող է փոխվել, եթե ՀՀ-ն ու նա հետ դաշտակալ դաշտակալները փչել մանդատ ունենան, կկրկնվի նախորդ խորհրդարանի դաշտերը:

Առեւտրային փարագաբաղը դեռ այսօր, մայիսի 1-ին, բավական հանգիստ է, ու լուրջ ցնունդներից, մեկ-երկու բաբոցից ու մի փոքր լեզվակոխներից այն կողմ չի անցել: Այնպիսի տղաքավարություն է, որ բավական կառավարելի, իսկ առավել սոկոս՝ կառավարվող փարագաբաղի հետ գործ ունենալ: Սակայն սա միայն առեւտրային է, իրականում լրացվածից մեկին եւ փառաբանի միջոցներում եւ փառաբանի միջոցներում, կարող է մեծաթիվ սեւ փարագաբաղի հաշիվները օրինակներ են առկա, կուսակցության ղեկավարների դեմ սկսված հոգեբա-

մենք ղեկավարողանամ մեր հարցերի լուծման հնարավորին ինֆուրմությունը դաշտակալներն ունենալով վերջապես մաքուր ընտրությամբ ընտրված իշխանություն: Այս դեղի միայն դրսիները չեն կարող կեղծված ընտրությունների մահակը բանեցնել: Այս գիտակցումն անձամբ եւս տեսնում են փարագաբաղի էլեմենտներում: Գուցե ընդհանուր չարելու գիտակցմամբ չկան իսկական բանավեճերը, այլ՝ միայն իմիտացիա, սեսանելի չեն մեծ խախտումները, փանի որ գաղտնի են վերելից, սակայն էլի դա չի նշանակում արասավոր օրենսդրությունների գործողությունների բացառում: Որովհետեւ, չնայած ընտրակառույց սկողին եւ վերցնողին փրկական դաշտակառույցից ընտրության ենթարկելու ՀՀ-ն է ՀՀ-ն առաջնորդների խոստումներին՝ անգնե՞աչք էլ տեսանելի է, որ այս երկու ուժերի օտարներն միմյանց գիտելու 1-ը «դաշտերի» կա, մեքնաները գնում եւ գալիս են, ինչ-որ ցուցակներ ու մասյաններ առաջ՝ համակարգողները շեմն առ շեմն գնում են նախօրին հայքին հասցնելով:

Բայց, նկատելի, այս անգամ անակնկալներ լինելու են, եւ այս անգամ այն դեղի է, որ նախօրին գծվածով չի գնալու, եւ դա համար օրենսդրություն հանկարծակի վերցնողներին դաշտակալները:

Բայց, նկատելի, այս անգամ անակնկալներ լինելու են, եւ այս անգամ այն դեղի է, որ նախօրին գծվածով չի գնալու, եւ դա համար օրենսդրություն հանկարծակի վերցնողներին դաշտակալները:

Նարինան Նարինանով. Երեք տարի Ժամանակ

Ադրբեջանական մանուկը սերտեցին և, որ Մոսկվայում սերտեցին և ունեցել էր մասնական գիտությունների դոկտոր Էլյար Իսմայիլովի «Ստեփան Շահումյան» մոնոգրաֆիայի հիման վրա անունը դրեցին: «Երեք տարի Ժամանակ» գրքի շնորհիվ, որը «նվիրված է XX դարասկզբի Անդրկովկասի ամենահայտնի մասնական դեմոկրատիայի կյանքի և գործունեության անաչառ նկարագրությանը»: Դասելով գրքի հեղինակի հարցազրույցներից, որ նա առաստըն սալիս է Բաքվի լրատվամիջոցներին, խնդրել է որպես «առաջնություն, որ Ստեփան Շահումյանը եղել է Դաշնակցության կողմից բուլղարական կուսակցության մեջ ներգրված գործակալ և աշխատել է ստեղծել Մեծ Հայաստան»:

Պատմությունը երբեք մինչև վերջին մանրամասնություն չի բացահայտվում: Ստեփան Շահումյանի կյանքը և գործունեությունը բացառություն լինել էր կարող: Մի բան, սակայն, ակնհայտ է. նա որևէ առնչություն չի ունեցել հայ ազգային-ազատագրական շարժման, ՀՀԴ-ի և անկախ Հայաստանի հետ: Ադրբեջանական «Պատմագիտության» ժիզգը՝ Շահումյանին վերագրելու ազգայնականություն, դարձադեպի մեծ մասամբ է, որն իրականացնողները հաճախ են բանականության սահմանից անդին անցնում:

Բոլորովին մտադրություն չունենալով ընդունել նույն կեցվածքն ադրբեջանցի հանրային-դեմոկրատիայի գնահատման հարցում, մենք, այնուամենայնիվ, կփորձենք մասնակցորեն մեկնել Նարինան Նարինանովի կենսագրությունից հայտնի, սեղանակալության բաց աղբյուրներից փառք փաստերի հիման վրա ցույց տալ, որ փառքալական գործիչը դարձադեպի «վերելներ» ու «անկումներ» գրեթե անխուսափելի են:

Եվ այսպես. 1918 թ. մարտին Նարինան Նարինանովը Բաքվի «հեղափոխական դաշնակցության կոմիտեի» անդամ էր: Դա փառքալական ընդհարումների

մի ժամանակաշրջան էր, երբ բուլղարացիները և մուսավաթականները զինված թափառում էին մոտավորապես իրենց հարևան Միսիս Նարինանովի համար: Մինչ այդ նա որդես բուլղարական փառքալական աշխատանքներ էր անում: Նարինանովը մասնագիտությամբ բժիշկ էր: Այնուհետև, մուսավաթական զինված խռովությունը ճնշելուց հետո, նա Բաքվի կոմունայի կառավարությունում զբաղեցրել է «փառքալական» սենսուրայի կոմիտեի» դաստիարակչի պաշտոնը: Այսինքն, փաստացի ղեկավարել է Բաքու փառքալ: Զբաղեցրած դաստիարակչի պաշտոնը թողել է նույն թվականի հուլիսին, երբ թուրքական էֆուրիցիոն կորուստը մոտեցել էր Բաքվին:

Հարց է առաջանում. ի՞նչ նկատարումներով է բուլղարի Նարինանովը թուրքական գործերի առաջխաղացմանն ընդառաջ հրաժարվել Ստեփան Շահումյանի կառավարության կազմում ունեցած դաստիարակչի պաշտոնից: Բայց աղբյուրներն այդ մասին ոչինչ չեն ասում: Սույուգ է, որ Նարինանովը չի կիսել Բաքվի կոմունայի իր գործընկերների ձևակերպումը, չի ձեռնարկվել, չի ենթարկվել բռնությունների, վերջապես՝ չի հեռացել նրանց հետ և թուրքական անառաքան չի գնդակահարվել:

Ընդհակառակը, թուրքական գործերի կողմից Բաքուն գրավելուց հետո Նարինանովը ընտրվում է Ադրբեջանի դեմոկրատական հանրապետության «խորհրդարանի» անդամ և հրապարակային փառքալական գործունեություն ծավալում: Դա տեսնել է գրեթե մեկ տարի: Այնուհետև Նարինանովը հեռանում է Ադրբեջանից: 1919 թ. ամռանը Մոսկվայում նրան առաջին անգամ ներկայացնում են Ռուսաստանի Ժողովրդական Միության ժողովրդական միության ղեկավար Լենինին:

Ադրբեջանում 1920 թ. ապրիլի 28-ին իշխանությունը փոխանցվել է «սեղանակալական մուսուլմաններին»: Նարինանովը վերադառնում է Բաքու և մայիսի 16-ին ստանձնում ժամանակավոր ռազմա-հեղափոխական կոմիտեի

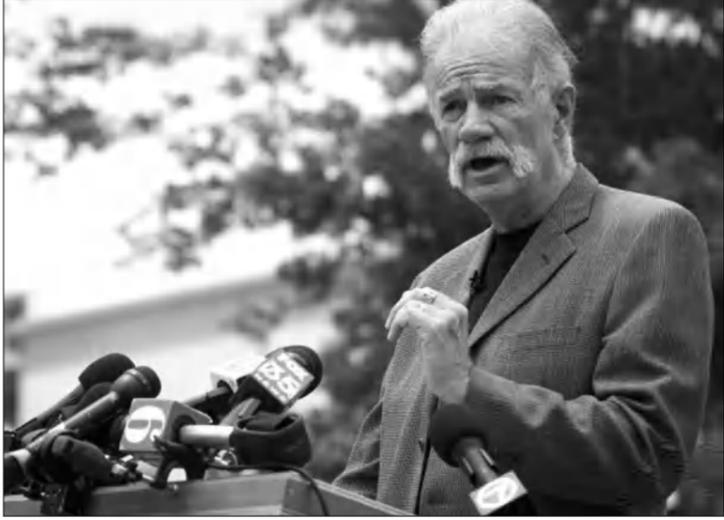
նախագահի դաստիարակչի պաշտոնը, հետագայում գլխավորում խորհրդային Ադրբեջանի կառավարությունը: 1922 թ. մարտի 12-ին նա ընտրվում է Անդրֆեդերացիայի Միությունական խորհրդի նախագահ և դաստիարակչի պաշտոնը: Մահացել է Մոսկվայում՝ 1925 թ. մարտի 19-ին՝ րեք շաբաթացի: Վարկած կա, որ նրան թունավորել են:

Ինչպես տեսնում ենք, այսօր Ադրբեջանում դաստիարակչի աշխատանքը Նարինան Նարինանովի փառքալական և դեմոկրատական գործունեության նույնիսկ հանրահայտ փաստերն են մի շարք հարցեր մտնում: Հարցեր, որ դաստիարակչի չունեն: Այնուհետև, ադրբեջանցի «ուսումնասիրողներին» արժե խորհուրդ տալ, որ հանգիստ թողնեն Ստեփան Շահումյանին և զբաղվեն նույն ժամանակաշրջանի ազգայնական ադրբեջանցի հանրային, փառքալական և դեմոկրատական գործիչների կենսագրության «սոցիալական էջերը» ուսումնասիրմամբ: Նաև դարձնեն, թե ի՞նչ դրամատիզացում էր իրենց Սալիմը անձամբ կարգադրել, որ դեմոկրատիայի զարգացման բանաձևը արձակալական փառքալական «ճարտարապետ» Մամեդ Եմին Ռասուլզադեին, ի՞նչ նկատարումներով է բուլղարական կառավարությունը նրան դաստիարակչի պաշտոնից հեռացրել, որ նա Ֆինլանդիայի վրայով «վարձատրվել» թուրքի: Իսկ զուգուց Ռասուլզադեին արձակալական և ուղարկվել որդես խորհրդային հասակ ծառայությունների գործակալ:

Այս հարցի դաստիարակչի մեջ համար դժվար է դարձել: Բայց ահա կարող ենք ամենայն դաստիարակչի պաշտոնը արձանագրել: Նարինան Նարինանովը երեք տարի Ժամանակ է եղել: Եվ, ըստ երևույթի, նա ամբողջական վախճանի բուն դաստիարակչի հենց դա էր:

ՎԱՏԵՐԱՎԱԾՆԵՅԱՆ

Պատսոն Թերրի Չոնսը Կրկին Ղուրաններ այրեց

Ֆլորիդայի նահանգի Գրեյսվիլի քաղաքում դաստիարակչի Չոնսը կրկին օրը հեթանոսական անգամ հրադարձայնորեն այրել է Ղուրանի մի ֆունդի օրհնակ և Մուհամմեդ մարգարեի դաստիարակչի: Այդ մասին հաղորդում են սեղանակալական լրատվամիջոցները: Ավելի վաղ դաստիարակչի արդեն դիմել էր նման ֆայլերի, հարցազրույցով մահմեդականների զանգվածային դժգոհությունը:

Այս անգամ Ղուրանների այրման ժամանակ նրան օգնում էր մեկ ուրիշ դաստիարակչի անունը չի նշվում: Ոչ թե կրոնական ասելություն բորբոքելու, այլ հակահեթանոսական անվանական կանոնները չդադարեցնելու համար ուսուցանողները Չոնսին անմիջապես տուգանել է 271 դոլարով:

Պատսոնի խոստովանում, այս անգամ իր ձեռնարկման դաստիարակչի արդեն էր իրանում իսլամից հրաժարված և բողոքական դարձած հոգևորական Յուսեֆ Նադարխանի նկատմամբ կայացված մահադատության դատապարտումը: Նադարխանի 2009-ից կալանքի տակ է, 2010-ի սեպտեմբերին դաստիարակչի է մահադատվել: 2012-ի փետրվարի 9-ին Թերրի Չոնսը ստանալ էր այրել

Ղուրանը, եթե իրանի իշխանությունները մինչև ամբողջի 28-ը Նադարխանին ազատ չարձակեն: Անցած երեք տարիներին Նադարխանին ֆունդիս առաջարկվել է նուրալ իրիստոնական կրոնը, բայց նա մերժել է առաջարկները:

Պատսոն Չոնսը ֆունդիս հրադարձայն այրել է Ղուրանի օրհնակներ: Անցյալ տարի Ղուրանի նկատմամբ նա «ցուցադրական դաշը» հասկանալի ուժգին արձագանք առաջացրեց: ԱՖղանստանում իսլամիստ արմատականների զանգվածային ելույթների ու խժոժությունների ժամանակ 100-ից ավելի մարդ սպանվեց, այդ թվում՝ ՄԱԿ-ի աշխատակիցներ:

Սեպտեմբերի 11-ի ահաբեկչությունների տարեկան արձագանքը Չոնսը որոշել էր Ղուրանի նոր հրկիզում իրականացնել, բայց հասարակայնության ճնշման ներքո հրաժարվեց իր մտադրությունից:

Ինչ վերաբերում է վերջին հրկիզմանը, իրանի ԱԳՆ-ն ամբողջի 29-ին ափսոսանք է հայտնել «վիրավորական սադրանքի» կառավարությանը և ԱՄՆ-ից դադարեցրել է ներդրություն խնդրել մահմեդականներից: Պ. Բ.

Պատսոնի խոստովանում գնդակոծվել է Կենսագրական բանկի շնորհիվ

Միրայում վարչակարգի հակառակորդները մայրաքաղաք Պատսոնում կրկին օրը երեք դաստիարակչի են իրականացրել: Տուգանների մասին չի հաղորդվում: Մի խումբ ահաբեկիչներ նուրալականներից գնդակոծել են Միրայի կենսագրական բանկի շնորհիվ, որի կողմից կառավարական հիմնարկների համալիրն է: Բանկի շնորհիվ նյութական վնաս է դատարանվել: Տուգաններ չկան: ԻՏԱՆ-ՏԱՍՍ-ը հաղորդում է, որ երկրի անվանական ուժերը վերահսկում են ֆաղափ բոլոր գլխավոր հրադարձայններն ու դողոսաները: Ռուսն էլ դիմ թաղանթառում, «Իոն Նաֆիս» հիվանդանոցի մոտ մի խումբ ահաբեկիչներ նուրալականներից կրակ են բացել ուսուցանողների վրա, վիրավորելով նրանցից չորսին:

Դեռ էլ Չոնսի նահանգում ահաբեկիչները դաստիարակչի են նախա-

մուդի մի հասկանալի: Տուգաններ չկան: Կասարվում են վերականգնման աշխատանքները:

Ավելի վաղ՝ ուրբաթ օրը, մայրաքաղաքի Մայրան հրադարձայն մոտ սեղի ունեցած հուժկու դաստիարակչի գոհվել է և վիրավորվել էին 38 անձինք: Ահաբեկչության դաստիարակչի միջոցով իր վրա էր վերցրել «Ջեբաթ ան Նուրա» («Հաղթանակի ձևակա») խմբավորումը, որը կաղեր ունի «Ալ Ղաիդայի» հետ:

Այս բոլոր միջադեպերը սեղի են ունենում՝ չնայած ամբողջի 12-ին Միրայում վարչակարգի և աղսանքների միջոցով հայտարարված հրադարձայն: Նման դաստիարակչի կառավարական գործը ստիպված դիմում է դաստիարակչի գործողությունների, ինչը օրես ՄԱԿ-ի գլխավոր ֆառուդարին հիմնված ասելու, թե Միրան «չի կասարում» հրադարձայն դաստիարակչի:

ԱՄՆ-ը վաճառում է «անսեսանելի» ռազմանավ

ԱՄՆ ծովուժը վաճառել է հանել Սea Shadow ռազմանավը: Դա սակավ քանակությամբ սեյնոլոգիաների կիրառմամբ կառուցված առաջին նավն է: Ռազմանավը դրված է համապատասխան առևտրի, որտեղ ամեն մի նոր առաջարկ 100 դոլարով գերազանցում է նախորդին: Նավի նախնական գինը 10 հազար դոլար էր, բայց ամբողջի 30-ի առավելության արդեն հասել էր

452,3 տոննա: Նավն ունի դիզելային-էլեկտրական ուժային կայան, երկու ռոտորակ: Պողոթնային խոռոչը հիմնվում է երկու ստորջրյա թելերի վրա: Իրանի անվանավոր ձեռքը թույլ են տալիս շնորհիվ ռադիոտեղորոշիչ ճանապարհը:

Sea Shadow-ի կառուցվածքում օգտագործվել են նույն սեյնոլոգիաները, ինչ ամերիկյան հարվածային F-117 ռազմաօդանավի մեջ: Նավի գնորդը կարող է լինել մասնավոր անձ, մասնավոր կամ դեմոկրատիկ ընկերություն: Ամերիկայի դաշնային կառավարությունը, նավը վաճառվում է իբրև մեծադի ջարդոն, ֆանդի որտեղ արժեք չի ներկայացնում: Ի դեպ, հետախույզություն ներկայացնում է հավաքողների համար, ֆանդի որ Sea Shadow-ը նախատեսված է ծառայել գործակալ Ջեյմս Բոնդի ֆիլմաշարի «Վաղը երբեք չի մեռնի» ֆիլմի «անսեսանելի» նավի համար:

Ամերիկյան ծովուժը 2006-ից ի վեր մի ֆանդի անգամ Sea Shadow նավը հանել է վաճառքի, բայց նախորդ առևտրային ձախողվել են: 2011-ին ամերիկացիները նույնիսկ մտադրվել էին օգտահանել նավը:

100,4 հազարի: Նախատեսված է սակարկությունն ավարտել մայիսի 4-ին: Սակայն Աստիտեյթը որոշ գործակալությունը նույն է, որ առևտրի կարող է երկարաձգվել:

Նկարագրության մեջ սավում է, որ ռազմանավը 1983-ին կառուցվել է Lockhead Martin ընկերությունը: Sea Shadow-ի երկարությունը 49,9 մետր է, լայնությունը՝ 20,7 մետր, ջրասարկությունը՝

Գրողների միության VI համաժողովից այնքան էլ գոհ չէին սփյուռֆահայ մասնակիցները

«Ազգ» իր ընթերցողներին մասնատարներն ներկայացրել է Հայաստանի գրողների միության VI համաժողովի ընթացքի մասին, որին 20 երկրներից մասնակցում էին նաև 60 գրողներ: Սակայն գրեթե բոլորը դժգոհ էին համաժողովին հայաստանցի գրողների բացակայությունից, վաս կազմակերպված ֆնանսավորման, որոնք որևէ արդյունքի չեն հասել: Միակ ոգետրիչ բանը՝ սփյուռֆի բոլոր գրողները այսուհետ համարվում են Հայաստանի գրողների միության լիիրավ անդամ ու ստացան նոր անդամատուներ: Ունանք այս հարցում էլ անձեռնարկում նկատեցին ու կարծում էին, որ ոչ թե մեծ է համարվել Հայաստանի գրողների միության, այլ Համահայկական գրողների միության անդամ: Որոշույթի երկու քայլերով գրողների նույնաստի կարծիքներն ու դժգոհությունները չեն ներկայացվեցին, առանձնացնում են մի քանիսը, որոնք ցանկացել են, որ նման համաժողով չկրկնվի ու բոլոր թերությունները լուծվեն:

Խաչիկ Խաչեր (գրող, թարգմանիչ, Իրան): Գրողների միության վերջին չորս համաժողովներին էլ մասնակցել է եւ սիսա թե ինչ ասաց: «Ես այս համաժողովներից, հանդիպումներից ստանում եմ այն, որ իմ մյուս աշխարհասփյուռ գրչեղբայրներին անձամբ ծանոթանում են: Դա լավ կարևոր բան է եւ ավելի ջերմ համագործակցություն է ստեղծում: Իհարկե, հայաստանցի գրողների եւ հրատարակիչների հետ հանդիպումները լավ են թվում, սակայն դժբախտաբար ասեմ, որ վերջին համաժողովները ոչ միայն առաջադիմացում չեն արձանագրել, այլ ճիշտ հակառակը՝ նահանջ են արձանագրել: Նախորդ համաժողովներին զուգու է 10-15 հայաստանցի գրողներ մասնակցում էին

րող են ծանոթանալ: Իսկ թե ի՞նչ ընթացք կունենա իմ եւ այլոց առաջարկները՝ մեծ է սղախեն...»:

Համբիկ Սարիբոյան (գրող, խմբագիր, Լիբանան) - «Համագումարները հիմնականում միջավայր են միմյանց ծանոթացնելու հայրենիքի եւ սփյուռֆի գրողներին, մտավորականներին, եւ այդ մեկտեղում իրար է հանդիսանում հայ գրականության զարգացումը խոչընդոտող ազդակները չեզոքացնելու: Խոսվեց իհարկե այդ հարցերի մասին: Սակայն սփյուռֆում հայ լինել, հայ մնալ, հայ գրող լինել՝ լավ է, սակայն ես ցավալի տեսությամբ մեր փայլուն գրողները իրենց «բացակայությամբ» փայլում էին համաժողովի օրերին: Մենք եկել էինք հեռուներից ու լավ զիջակցում էինք, որ հայրենիքում լավ ֆնանսավորված գրողներ կան, նյութեր կան, զրի ու գրատարության 500-ամյակն է վերջապետ, ինչ լավ կլինի, որ մեծ գրի մեծերն, Մետրոպի ծառայողներն, միասնաբար ֆնանսավորեն այդ հարցերը: Կրկին ցավով եմ նշում, որ հուսալիք եղա առանց հայաստանցի գրողների համաժողով անցկացնելու փաստին ակամասես լինելով: Հույս ունեմ աղաքայուն այդ հարցին կանոնադրվեն»:

Ժիրայր Դանիելյան (բանասեր, խմբագիր, Լիբանան) - «Յուրաքանչյուր համաժողովի գալիս ենք մեծ ակնկալիքներով, սակայն դժբախտաբար ասեմ, որ վերջին համաժողովները ոչ միայն առաջադիմացում չեն արձանագրել, այլ ճիշտ հակառակը՝ նահանջ են արձանագրել: Նախորդ համաժողովներին զուգու է 10-15 հայաստանցի գրողներ մասնակցում էին

եւ ֆնանսավորումներին, եւ կյուր սեղաններին, իսկ այս մեկում նրանք չկային: Սփյուռֆից գրողները գալիս են, իրար հետ հանդիպում, հարցեր ֆնանսավորում, իսկ Հայաստանից չկան ու չկան: Ենթադրում եմ, Հայաստանի գրողների կողմից ցուցաբերված անհարգությունը մասնաւոր է նաեւ, որ ճանաչված սփյուռֆահայ գրողները այլևս կարելիություն չեն այս սեսակ համաժողովներին եւ իրենք էլ իրենց հերթին բացակայել: Դժբախտաբար վերջին միսին հայրենի միայն 2-3 գրող ներկա եղավ եւ դեռ կեսից նրանք էլ թողեցին ու գնացին: Եթե մեծ սփյուռֆահայ գրողներ, համաժողովին միտք մասնակցեցին ու գրական, ազգային, մշակութային հարցեր ֆնանսավորեցին, ապա այդ համախմբումը կարող ենք Սփյուռֆում անել, ինչպէս միտք հայրենի գալիք: Մենք հայրենիք ենք գալիս, ճիշտ է, սեսնելու մեր հարազատ գրչակիցներին սարբեր գաղութներից, բայց

դեռ իմ ավագ գրչակեր ժիրայր Դանիելյանն ասաց, իսկապետ հուսալից մեզ: Եթե 20 երկրներից ժամանած սփյուռֆահայ գրողներով համաժողով միտք անելով, ապա Հայաստան գալը ի՞նչ միտք ունեն: Սփյուռֆի երեւէ գաղթօջախում կարող էինք հավաքվել, ֆանի որ արդեն սարիներ ի վեր կենդանի կար ունեն նրանց հետ, բարեկամություն ու մեծություններ ունեն: Գործնական որո հարցեր ֆնանսավորեցին, մտահոգություններ հնչեցին, բայց ոչ այն չափի ու բովանդակության, որ սղախվում էր: Միակ ծափահարելի, զմահատելի երեսույթը մնաց համաժողովի միտքներից դուրս հանդիպումները, երեկոները, երբ համախմբվում էին ու կիսում մեր ցավերը, մտահոգությունները ու մեր հարցերը որոշում՝ դրանց լուծման ուղղությունները զսնելով: Այս առումով համաժողովը եղավ օգտակար, սակայն մեր ակնկալիքը միայն այս չէր...»

ՅԱՐԵՆԱ ՄԱՐԿԵՅԱՆ

Յ. Գ.
Երբ «Ազգը» փորձեց ՀԳՄ նախագահ Լեւոն Անանյանից ձեռնել, թե ինչու Հայաստանի գրողների չէին մասնակցում համաժողովին եւ նրանցից շատերը մղղում էին, որ հրավեր չեն ստացել, որն Անանյանն ասաց. «Գրողների միությունը գրողի տունն է, մարդուն իր տուն հրավեր չեն ուղարկում: Եթե ուզում էին, թող գալիս ու մասնակցեցին: Մի ֆանի անգամ «Գրական թերթում» համաժողովի մասին տեղեկացրել ենք, ծրագրը նույնպէս տղաքրել ենք: Երեւի չեն ցանկացել մասնակցել ու հիմա բողոքում են: Թող իրենց մեջ մեղքն ու մասնաւոր փնտրեն»:

Բրիտանական Արեւելի հեժերով

Իրինա Գայուկը՝ լրագրող, գիտական զրականության խմբագրի սկզբնական մասնագիտությամբ, աշխատանքի անցնելով Լվովի Կրոնի դասնական ինստիտուտում, մեկ տարի անց վաղ ֆրիսոնետության բաժնի ավագ գիտաշխատող էր արդեն: Արեւելը եւ կրոնը իր հիմնական նախասիրություններն են եղել վաղուց, եւ կյանքը նրան տարել է այս հեժերով: «Արեւելը միտք հեժաֆրել է ինձ: Այն մեզ ավելի մոտ է, ֆան սովորաբար կարծում ենք: Մեր դասնությունը հազարավոր թելերով կաղված է Արեւելին: Եվ դրա մեջ հայերն իրենց դերն ունեն»: Վաղ ֆրիսոնետության քաղաքը անմիջականորեն կաղվում է հայության եւ հայ եկեղեցու դասնությունը, որն էլ դառնում է Իրինա Գայուկի ուսումնասիրության առարկան: Դիսերտացիան դասնական է «Հայ եկեղեցին որդես ֆրիսոնետական աշխարհի բացառիկ երեսույթ» թեմայով, ստանում ֆիլիսոֆիայական գիտությունների թեկնածուի ասիան:

Մինչ այդ Հայ առաքելական եկեղեցու Ուկրաինայի թեմի այն ժա-

մանակվա առաջնորդ Նաթան սրբազանի հետ ծանոթությունը լավ ֆրիսոնետության հայկական արմատներին մերձեցնելու, նյութի մեջ ավելի խորանալու: Բրիտանությունը Հայաստանում դեժակն կրոն հռչակելու 1700-ամյակի առիթով Հայ եկեղեցուն նվիրված համաժողովի կազմակերպած ցուցահանդեսը բավականին հաջողված էր, իսկ 2000-ին կազմակերպեց «Բրիտանությունը երեխաների աչքերով» նկարահանողը: Այսպէս ֆայլ առ ֆայլ հայ մշակույթը ավելի մերձեցնում, ճանաչելի էր դառնում Իրինա Գայուկին, երբ դասնության ինստիտուտի սնորհի առաջարկն է ստանում՝ Ուկրաինայում հայկական մշակույթի կասալոգի դասնասան: Աշխատանք, որ ենթադրում էր Ուկրաինայի շուրջ 25 ֆաղաֆների 44 թանգարանների արխիվային, ֆոնդային նյութերի տեսական եւ ոչ դյուրին ուսումնասիրություն: Աշխատանքային ընթացքի հենց սկիզբը ի հայտ բերեց նյութի բազմաբերությունը եւ հարցերի բազմազանությունը, որոնց դասախանների համար կասալոգային ձեւաչափը սահմանափակ էր եւ ոչ համադասախան: Եվ ահա մտահոգվեց դասնականագրող համազգիտարան ստեղծելու գաղափարը: Այն իրականացնելու աշխատանքները Իրինան սկսում է 2005-ի կեսերից: Տասնյակ թանգարաններում դառնալով հազարավոր նմուշների ուսումնասիրման, համակարգման, համախմբման հայնաբերման աշխատանքները հանդիպում էին երբեմն որո ժամանակների անտեսողականը, համախմբման դասնականների դիմադրությունը, ինչը հարթա-հարելը ժամանակ ու ջանք էր դառնում, երբեմն համադասախան ոլորտների մասնագետների

դակաս կար եւ բազմաթիվ ուրիշ խոչընդոտներ (լավ հայերի անվաճախությունը նույնպէս դժվարություններ էր հարուցում): Պատահել է, որ անգամ թանգարանի ֆազետեղակ մասնագետը ղեղել է, թե հայկականությանը վերաբերող նյութեր չեն դառնալով: Այս դասնականներով Լվովում ազգային փոքրամասնություններին նվիրված ցուցահանդեսին հայկական բաժնի ցուցանմունքները հայթայթել են սեղի հայ համայնի անդամները: Մասնագիտական խորափանցությունը եւ կամը այստեղ է որ օգնում են նրան, եւ դրոշումները ի հայտ են բերում անչափ հեժաֆրական փաստեր, երեսն է գալիս «չեղած» լավ նյութեր: Այլ Սղեմ-դիարյանի հետ կաղված մի հեժաֆրական դրվագ ուսարդություն է գրավում. թանգարանի աշխատակիցը համոզում էր նրան, թե հայկականությանն առնչվող որեւէ նյութ թանգարանի ֆոնդերում չկա, չի դառնալով, սակայն հեժազախոսում դարձվում է, որ Սղեմդիարյանի ցուցանմունքները համոզվել են կոմպոզիտորի դասերը: Զարմացած հարցի դասախանն ավելի ֆան անակնկալ էր. «Բայց նա ի՞նչ հայ է»: Տարօրինակ է, բայց ճաշերի համար, ինչպէս նկատում է Իրինա Գայուկը, հայկական մշակույթը այն է, ինչ ստեղծվում է Հայաստանի Հանրապետության ներկայիս տարածում: Դարձյալ մեքն դեմ ենք առնում ազգային փոքրամասնություններին բաժնի ընկած ձակասագրին եւ թեմի իմունության դառնալով մասնագետները խնդրում են: Ուկրաինայում հայերը բնակվել են դեռեւս XIV դարից, դեռեւս միջնադարից նրանք բազմազաղ էին արհեստագործության, առեւտրի, կիրառական արվեստի, կերպարվեստի

մեջ բավական հաջողած: Հայ կուլակարները, դարբինները, փայտագործները, զինագործները, զորագործները բավական համարում ունեն, իսկ կաշեգործ վարդերները լավագույնն էին համարվում: XV-XVII դարերում տարածված էր հայ դեղագործների համաբավ, որոնք նաեւ օժանդակ, կոսմետիկայի արտադրության մեջ էին հաջողել: Նմանապէս ձեւադասագործության մեջ. Գլխնսկի հայնի ձեւադակու գործարանի հիմնադիրը հայ է եղել եւ բարձրակարգ ձեւադակ էր արտադրել: Հայերը դակաս դեղակասարդություն չեն ունեցել XIX-XX դարերում, հակադաս Արեւմտյան Ուկրաինայի հասարակական-ուկրաինական, հոգեւոր-մշակութային կյանքում՝ ներգրավված լինելով դիվանագիտության, եկեղեցական գործունեության մեջ, առեւտրային հարաբերություններում, գիտության եւ կրթության ոլորտում: Հարյուրամյակների ընթացքում հայությունն այստեղ թողել է իր հեժը, ստեղծել նյութական լավագույն, արվեստի բազմա-

թիվ գործեր, որոնց զգալի մասը դառնալով եւ բազմաբանային հարստության է վերածվել, դարձել երկրի սեփականությունը: Այս ամբողջ նյութը ուսումնասիրվել-հավաքագրվել եւ ամբողջացվել է «Ուկրաինայում հայկական մշակութային դասնական հանրագիտարան» գրքում, որի կազմողը եւ հեղինակը Իրինա Գայուկն է: Մեծածավալ, բազմաթիվ լուսանկարներով հագեցած, եռալեզու (ուկրաիներեն, ռուսերեն, անգլերեն) այս հրատարակությունը ուկրաինահայերի դասնության ամբողջացումն է, որ ներկայացնում է սարբեր աղաքագետներում աչքի ընկած նախադիր հայերի (գիտնականներ, արվեստագետներ, ուսուցիչներ, եկեղեցականներ, դիվանագետներ) գործունեությունը՝ սկսած 14-րդ դարից մինչեւ մեր օրերը: Ուսումնասիրվող նյութը խիստ ծավալուն է՝ ընդգրկելով հայերի թողած ժառանգությունն ամենատարբեր բնագավառներում, ինչը հեղինակը ներկայացրել է համադասախաններն առանձին բաժիններով. «Առեւտր», «Դիվանագիտություն», «Զինագործություն», «Ոսկերչություն», «Փայտագործություն», «Տեխնիկագործություն», «Կերպարվեստ եւ սիմվոլիկա»: Հանրագիտարանը այժմ տղազրական փուլում է եւ շուտով լույս կսեսնի: Հրատարակման աշխատանքներին հեղինակին մեծապէս օժանդակել է ուկրաինացի նախադիր գիտնական, հայագետ Յարոսլավ Դակելեիչը: Բոլորովին վերջերս Լվովում լույս տեսած Դակելեիչի «Հայերն Ուկրաինայում» ժողովածուի կազմողը, խմբագիրը եւ առաջաբանի հեղինակը նույնպէս Իրինա Գայուկն է:

Գյումրեցիները ցնծում են. «Շիրակին» վերջապես հաջողվեց սկսել հայաստանի գավաթը

Հայաստանի ամենախոշոր և ամենախաղաղ ակումբներից մեկին՝ Գյումրիի «Շիրակին», որը 3 անգամ դարձել էր երկրի չեմպիոն, ոչ մի կերպ չէր հաջողվում նվաճել բյուրեղաթափազ գավաթը: Պատվավոր մրցանակը նվաճելու «Շիրակի» նախորդ 4 փորձերն էլ անհաջողության էին մասնավել: Եվ ահա վերջապես իրականացավ գյումրեցիների վաղեմի երազանքը: Ապրիլի 29-ին 1,5 օրվա վերակառուցումից հետո կրկին իր հյուրընկալ դերերը բացած Գյումրիի ֆուտբոլային մարզադաշտում «Շիրակը» գավաթի եզրափակիչում 1-0 հաշվով հաղթեց Դիլիջանի «Իմդուլսին» եւ առաջին անգամ դարձավ ՀՀ գավաթակիր:

Ճանաչված հազարավոր գյումրեցիների ծափողոյուններին ու հիացական բացականչություններին: Վաղուց ֆուտբոլում մեծ ցնծություն չէր եղել:

Խաղից հետո կայացած մամուլի ասուլիսում քիմերի մարզիչները հետեւյալ կարծիքն արտահայտեցին:

Վարդան Բիչախյան («Շիրակ»)-Նախ շնորհակալ եմ թիմի երկրպագուներին, որոնք ամբողջ 90 րոպե մեզ հետ էին ու աջակցում էին «Շիրակին»: Խորին շնորհակալություն եմ հայտնում նաեւ ակումբի նախագահ Արման Սահակյանին մարզադաշտը զերգանց վերակառուցելու համար: Այս հաղթանակը նվիրում եմ բոլոր գյումրեցիներին: Սա երկար սպասած մրցանակ էր: «Շիրակը» 3 անգամ դարձել էր Հայաստանի չեմպիոն, արժանացել էր մրցանակային տեղերի ու Սուրբ Երզնկայի մրցանակին, իսկ ահա ՀՀ գավաթն այդ հարուստ հավաքածուում բացակայում էր: Փառք ու ղարկալ շնորհակալություն, որ կարողացան նվաճել այս մրցանակը:

Ամբողջ խաղի ընթացքում ռդները հաջողությամբ կատարեցին առաջադրանքը: Գոհ եմ ընդհանուր թիմային խաղից: Ստանդարտ իրադրությունից զուրկ խփեցիմք, բազում գոլային դրուժներ ստեղծեցիմք, սակայն ցավով չկարողացանք:

Մրցակցին ֆաջածանոթ էին: «Իմդուլսը» ներկայումս Հայաստանի լավագույն թիմերից մեկն է, կոմբինացիոն ոճով է խաղում, հիմնականում՝ կարճ ու միջին փոխանցումներով: Թիմը տեխնիկապես լավ ղարսասկան ֆուտբոլիստներ ունի, ձգտում է գնդակն ավելի բարձր դիրքում պահել: Մենք ղարսասկան ժամանակ հստակ գործեցիմք եւ կարծում եմ, որ մրցակցին զրկեցիմք ազատ արձույնից: Այդ ղարսաձառով «Իմդուլսը» չկարողացավ իրեն բնորոշ խաղը ցուցադրել:

Արմեն Գյուրջուդյան («Իմդուլս»)-Շնորհակալ եմ «Շիրակին» առաջին անգամ գավաթը նվաճելու առթիվ: Հաջողություն եմ մաղթում Եվրոպայի լիգայի խաղարկությունում: Կարծում եմ, որ եզրափակիչին վայել խաղ ցուցադրեցիմք, մարզադաշտում տնական տրամադրություն էր, մեր խաղը էլ չփչացրեց այդ տոնը: Հարուստ իրադարձություններով դիտարժան խաղ ստացվեց: Սկզբում մենք 2 լավ ղարի ունեցանք, հետո «Շիրակը» զուրկ խփեց: Խաղավերջում այլեւ կորցնելու բան չունենալով, նեյվեցիմք առաջ եւ «Շիրակին» հնարավորություն սկեցիմք հակագրիներին ժամանակ զոլային ղարի ստեղծել:

Զեդ Դոուսոնը վերադարձեց աշխարհի չեմպիոնի իր գոտին

29-ամյա ամերիկացի բռնցքամարտիկ Զեդ Դոուսոնը ռեանսի հասավ իր հայրենակից, 47-ամյա Բեռնարդ Հոլդինսի նկատմամբ Ասլանսիկ Սիթիում կայացած մենամարտում եւ վերադարձեց կիսաձանր-ֆաշային կարգում WBC-ի վարկածով աշխարհի չեմպիոնի իր տիտղոսը: Մենամարտն անցավ ոչ արագ տեմպով, ինչը ձեռնարկում էր 47-ամյա Հոլդինսին: Վերջինս գրիներին մեկի ժամանակ գլխով դիմավ Դոուսոնին, որի մոտ արյունահոսություն սկսվեց: Դա, իհարկե, իր հետքը թողեց մենամարտի հետագա ընթացքի վրա: Այնուամենայնիվ, Դոուսոնը կարողացավ իր առավելությունը հասցնել հաղթական ավարտի: Մրցավարներից 2-ը միեւնույն 117-111 հաշվով հաղթանակը շնորհեցին Դոուսոնին, իսկ 3-րդը գրանցեց ոչ-ոքի՝ 114-114:

Դոուսոնը խախտել է կանոնները, ուստի աշխարհի չեմպիոնի գոտին վերադարձեց Հոլդինսին:

Դոուսոնն ուրախ էր այդ որոշման համար, քանի որ Հոլդինսը սիտղով կլիմեր կրկին իր հետ մենամարտեց: Ասլանսիկ Սիթիում կայացած մենամարտից առաջ նա խոստացել էր ուժգին հարվածների շնորհիվ Հոլդինսին ռիմոգի դուրս նետել, որը տեղի չէր զինա հրաժեշտ արեց բռնցքամարտին: Սակայն դա Դոուսոնին չհաջողվեց:

«Հոլդինսը բարձրակարգ բռնցքամարտիկ է, նա կրճուրկի փառքի տրամադրում: Այժմ եկել է իմ ժամանակը նոր բարձունքներ նվաճելու: Բեռնարդը հիանալի մենամարտ անցկացրեց: Երբեք է, նա ոչ միտ է ազնիվ ղարի մղում: Համոզված եմ, որ այս մենամարտում նա միտումնավոր գլխով հարվածեց: Սակայն ես ղարիտեղի սառնամարտությունն եւ ղարիտեղից հրան», մենամարտից հետո նշել է Զեդ Դոուսոնը:

Հիշեցնենք, որ երկու բռնցքամարտիկներն անցյալ տարվա հոկտեմբերին մենամարտել էին Լոս Անջելեսում: Այդ մենամարտը կարճ էր տևել: 2-րդ ռաունդի սկզբում Հոլդինսը գրի էր նեյվել: Փորձելով խուսափել հարվածից, Դոուսոնը թիկունով դիմեց եր մրցակցին, որի արյունում Հոլդինսը հայտնվել էր ռիմոգի հասակին: Մրցավարը դադարեցրել էր մենամարտը եւ տեխնիկական նոկաուտով հաղթանակ էր շնորհել Դոուսոնին:

Նման ձեւով հաղթելը Դոուսոնի տրոսվ չէր եւ նա չէր ռեանսիվ ռիմոգից, մրցակցին մեղադրել էր սիմուլյացիայի մեջ:

Մի ֆանի օր անց WBC-ի հասուկ հանձնախումբը ուսումնասիրելով այդ դրվագի տեսագրությունը, եզրակացրել էր, որ մրցակցի հետ բախվելու ղարիին

Վահե Սարուխանյանը 6-րդ մենամարտն էլ շահեց

Պրոֆեսիոնալ բռնցքամարտում առաջին ֆայթը կատարող գյումրեցի բռնցքամարտիկ Վահե Սարուխանյանը հերթական հաղթանակը տոնեց: ԱՄՆ-ում բնակվող հայ բռնցքամարտիկը Կալիֆոռնիայի նահանգի Պոմոն ֆաղափում անցկացված 6-րդ մրցանակը մենամարտում միավորներով հաղթեց մեթիկացի Էդվին Սոլիսին: Կողա-

յին 3 մրցավարներն էլ հաղթանակը շնորհել էին Սարուխանյանին: 21-ամյա հայ բռնցքամարտիկը Պրոֆեսիոնալ ռիմոգում իր 6-րդ մենամարտն էլ շահեց: Նրա նորամուտը կայացել է անցյալ տարվա մայիսի 21-ին Կալիֆոռնիայում: 4-րդ մրցանակը մենամարտի առաջին ռաունդում Վահեյն նոկաուտի էր ենթարկել Խոսե Պաչեկոյին:

ՀՖՖ-ն ամփոփեց կասարված աշխատանքները

Հայաստանի ֆուտբոլի ֆեդերացիայի հերթական 10-րդ համաժողովն անցկացվեց Գյումրիում: Անցած ժամանակաշրջանում կասարած աշխատանքների հաշվետվությանը հանդես եկավ ՀՀՖ նախագահ Ռուբեն Հայրապետյանը: Նա նշեց, որ այս տարի լրանում է ՀՀՖ-ի հիմնադրման 20-րդ ծննդյան օրը: Ըստ Հայրապետյանի, ՀՀՖ-ն դեռևս ծանաղարիկ կեանք է անցել ու առջևում դեռ բազմաթիվ ռիսկեր ունի: «ՀՀ նախագահը մեծաղետ հայկական ֆուտբոլի կողմն է եղել, մեր առջև ֆուտբոլի ղարգացման խնդիր է դրել: Մենք բարունակելու եմք ֆուտբոլի մասնաշաղկապները գործընթացը, մեծ ուժադրություն եմք դարձնելու մասնաշաղկապները ֆուտբոլին: Գյումրիում ֆուտբոլային ակադեմիա է կառուցվում, սկսվել է «Հրազդան» մարզադաշտի վերանորոգման աշխատանքները: Ստեղծել եմք ուժեղ

հավաքական, որն անելու է ամեն բան, որը տեղի 2014-ի աշխարհի առաջնության ուղեգիր նվաճի: Ձեռքբերումներով չենք բավարարվելու ու ձգտելու եմք առաջիկայում նոր հաջողությունների հասնելու»:

ՀՀՖ-ի ֆինանսական հաշվետվությունը ներկայացրեց ֆեդերացիայի գործադիր տնօրեն Արմեն Սիմոնյանը: 2011-ին ֆեդերացիայի ընդհանուր ծախսը կազմել է 2,89 մլրդ դրամ, իսկ դրամական մուտքերը կազմել են 3 մլրդ-ից ավելի: Այդ գումարի ղարի մասը ստացվել է ՌեՖԱ-ից եւ ՖԻՖԱ-ից: Ընդ 600 մլն դրամ ստացվել է խաղերի հեռուստատեսաւերթուհիներին իրավունքի վաճառքից: Այս տարի ՀՀՖ-ի ծախսերը կկազմեն 3,75 մլրդ դրամ: Դրամական մուտքերը կկազմեն 3,37 մլրդ դրամ: Մոտավոր է, որ խաղերի հեռուստատեսաւերթուհիներին իրավունքի վաճառքից ֆեդերացիան 1,1 մլրդ դրամի կեւանուս կատանա:

«Կուբանը» հեճափրվում է Յուրա Մովսիսյանով

Ռուսական «Սուվետսկի Սոթոս» թերթի տեղեկացմամբ, Հայաստանի հավաքականի ու Կրասնոդարի համանուն թիմի հարձակվող Յուրա Մովսիսյանն ամռանը հավանաբար տեղափոխվի «Կուբան», որտեղ ներկայումս հանդես է գալիս բրա-

զիլացի Մարկոս Պիզելին: «Կուբան» գլխավոր մարզիչ Դան Պետրեսկուն դեռևս ձեռնարկ էր ցանկանում իր թիմում տեղափոխվելու Մովսիսյանին: Ընթացիկ մրցաշրջանում Մովսիսյանը «Կրասնոդարի» կազմում 34 խաղում 12 գոլի հեղինակ է դարձել:

Մելիքյանը կմասնակցի Սարաեւոյի մրցաշարին

Մայիսի 5-ին Բոսնիայի մայրաքաղաք Սարաեւոյում կմեկնարկի արդեն ավանդական դարձած շախմատի միջազգային մրցաշար, որին կմասնակցեն 12 երկրների 23 շախմատիստներ: Հայաստանն այդ մրցումներում կներկայացնի 2011-ի կայծակնային խաղի Եվրոպայի չեմպիոն Հրանտ Մելիքյանը: Նա իր վարկածիցով (2628) մասնակցիցների մեջ 5-րդն է: Ավելի

բարձր վարկածի ունեն իրալեյցի Եվգենի Պոստնի (2662), բոսնիացի Բոկի Պրեդեկովիչը (2636), հունգարացի Վիկտոր Էրոկը (2631) եւ Սլովենիանցիներ կայացնող Ալեքսանդր Բեյլակովիչը (2630): Ըվեյցարական մրցակարգով 7-րդն մրցաշարի մասնակցները 9 տարեկան կանգնեցնեն: Մրցաշարի հաղթողը կղարգեւտրվի 4200 եվրոյով:

Պարտությանը հաջորդեց հաղթանակը

Ֆուտբոլի Հայաստանի միջեւ 17 տարեկանների ղարսանեկան հավաքականը մասնակցում է Ղարգախսանի նախագահի գավաթի խաղարկությանը: Մեր ղարսանիներն առաջին խաղում խոտոր 0-5 հաշվով ղարսվեցին Հունգարիայի հավաքականին: Հաջորդ հանդիպումը Հայաստանի հավաքա-

կանը հաջող անցկացրեց՝ 4-2 հաշվով հաղթելով Թուրքմենստանի ընտանուս: Մեր թիմից գոլերի հեղինակներ դարձան Օրբելի Հաբարաբույանը, Մրան Սարգսյանը, Ալիկ Առաքելյանն ու Էդարը Ավագյանը: Այսօր մեր ընտանուս կմրցի սանտերի ղարգախսանի հետ:

Միջոցառումներ Սոչիում՝ Մեծ եղեռնի անտեղ զոհերի հիշատակին

Ապրիլի 24 -ը Սոչիի հայկական համայնքի ներկայացուցիչները նշեցին մեծամասշտաբ միջոցառումներով: Մեծ Սոչիի բոլոր սարածաբաններում սեղի Ռուսաստանի հայերի միության ջանքերով կազմակերպվեցին ջահերով սգո երթեր, միսինգներ, գրական-գեղարվեստական կոմ-դոլիցիաներ, Հայ առաքելական եկեղեցիներում մասուցվեց հանդիսավոր սուրբ դասարան գնդակահարության անմեղ մահացածների հիշատակին: Եղեռնի զոհերի անմահ հիշատակին նվիրված հուշարձաններ ու խաչքարեր կան Ալդերի Երջանում, Սուրբ Սարգիս եկեղեցու սարածոմ, Նոր Լույս, Կոլկոնկա գյուղերում, Սոչիի Սուրբ Խաչ եկեղեցու փոքրիկ բակում: Այստեղի հայերը թուրք ենի-չերիի յաթաղանից մազադուրծ հանձնատանիների անմեղական սերունդներ են: Չկա այստեղ մի հայ ընտանիք, ում գերդաստանում չլինի Դեր Ջորի անադատները խոստանալով, սովանահ եղած, գլխավորված կամ խելագարված հարազատ, չկա մի հայ, որի հոգին լցված չլինի կորուստի, ասիստանի ու անհույս սղախանի դառնություններով:

Հայ առաքելական բոլոր եկեղեցիներում միաժամանակ սկսվեց սուրբ դասարանի ծիսակատարությունը, որին հաջորդեց միջոցառումների հանդիսավոր մասը: Ընդարձակ եւ բովանդակալից զեկույցներով ելույթ ունեցան Սո-

չիի դասավոր բաղաբացի, հայկական համայնքի ավագների նախագահ Համայնքի Ռուսաստան, Ալդերի Երջանի Ռուսաստանի հայերի միության նախագահ Իլարիոն Վարվաչյանը, Լազարեանի Երջանի ՌՅՄ-ի նախագահ Վարուժան Զիկունյանը եւ այլք: Բերելով բազմաթիվ փաստեր ու աներկբա սվյալներ դասարանական աղբյուրներից, որոնք աղացուցում են երիտարների կողմից հետեղականորեն կազմակերպված Արեւսյան Հայաստանի հայաբնակ սարածոմների ջարդերն ու անմարդկային խոստանալովները՝ զեկուցողները կոչ արեցին հավանականներին անխնայ դառնալ մղել դասարանի ճանաչությունը վերականգնելու, Եղեռնի հետեղանները վերացնելու եւ հասուցում դասարաններում: Մարդկության դեմ գործած անեղաններ հանցագործությունը չդիմադրեց մեղադրելով, որքան էլ հանցագործը լինի խորամանկ դիվանագետ, հարուստ ու թնուր:

Խորին ցավակցություն հայտնեցին նաեւ եղբայրական հայ ժողովրդին Սոչիում բնակվող այլ ազգերի՝ հույների, վրացիների, չեխերի եւ ուրիշ համայնքների ղեկավարներն ու անդամները: Հանդիսավոր արարողությանը մասնակցում էին նաեւ Սոչիի հարապակից քաղաքների ներկայացուցիչները, ովքեր եկել էին իրենց հարգանքի սուրբ մասուցելու Մեծ եղեռնի անմեղ մահացածների հիշատակին: Դուրսովի թախծոս

մեղեղու ներքո հայազգի դորոցականների կատարմամբ հնչեցին Պարոյր Սեւակի «Անլույսի գանգալակաճանը», հասկածներ Սիվա Կարոսիկյանի «Մտնումներ ճանադարի կեսին» դրամից, Հովհաննես Ծիրագի, Վահան Տերյանի դրամիցի գլուխգործոցներից: Սոչիի սեղական բոլոր հեռուստալիները նորությունների թողարկման բաժիններում երկու օր ցարունակ ցուցադրեցին թուրքերի կողմից հայկական կոստրածներին նվիրված միջոցառումներն ու սեղի հայկական համայնքի առաջնորդների, ակտիվիստների հեջ հարցազրույցները: Հեռուստալիներին առջեւ ելույթ ունեցան Սոչիի սարածաբանի Ռուսաստանի հայերի միության նախագահ Հրաչ Մակեյանը, Սոչիի բոլոր ազգային համայնքների միության նախագահ Ալեքսանդր Ֆրոլենկովը եւ այլ հասարակական, հարգական գործիչներ:

Միջոցառումներից ու արարողություններից հետո Սոչիում ընդունված ավանդության համաձայն ժողովրդին մասուցվեց մասաղ կարմիր գինիով:

Մինչեւ ուշ երեկո խաչքարերի ու հուշարձանների մոտ անվերջ ձգվում էին ծերեր ու երիտասարդներ, մեծ ու փոքր, կին, երեխա, տղամարդ՝ ծաղիկներ ու ծաղկետապակներ դնելու, մոմ վառելու կամ խունկ ծխելու մեկուկես միլիոն անմեղ զոհերի հիշատակի համար:

ԱՆՆԱՅԻՍ ԱՆՏՈՒՅԱԼ
ՌԳ, Սոչի

Թուրքական վանդալիզմը նույնիսկ հայի անունով հուշարձան չի հանդուրժում

Ճանաչված երաժիշտ Արսն Թունջբոյաջյանի եղբայր Օնն Թունջը Թուրքիայում հանրահայտ երգահան էր: 16 տարի առաջ նրա անձնական ինժեները խորհակցել էր Մարմարա ծովի առափնյա հարավներից Յալովայի մոտակայքում: Յալովայի հարավարեւմտային, հաւաքի առնելով Թունջի ծառայությունը թուրքական երաժշտությանը, 2002-ին նրա հիշատակին հուշարձան էր կառուցել:

Սակայն Յալովայի հարավարեւմտային, ինչպէս երեկ նշել է «Ռա-

դիկալ» թերթը, սիմվոլիկ հուշարձանը հանելու որոշում էր կայացրել այն դասաճանով, որ Օնն Թունջի հիշատակին կառուցված հուշարձանը անցած 10 տարիների ընթացքում անընդմեջ ջարդուփոս է արվել եւ վերածվել էր ֆարակոյսի: Այլ կերպ, թուրքական վանդալիզմը ի վիճակի չէ հանդուրժել նույնիսկ հայի անունով հուշարձանը, որքան էլ այդ հայը հռչակված լինի Թուրքիայում եւ որդես երգահան ծառայություններ մասուցի թուրքական երաժշտությանը: Ն. Չ.

Թուրքական ցույց էլու Յուրի Յուրի Թայնս հրադարարում

Այս ցույցը Ամերիկայի թուրքական միությունների ֆեդերացիայի հովանավորությամբ ապրիլի 28-ին կազմակերպել է ԱՄՆ-ում գործող երիտասարդ թուրքերի կազմակերպությունը՝ ի նշան բողոքի, ինչպէս CNN-Turk-ն է նշել, «1915-ի իրարարծությունների առնչությամբ հայկական ողորմությունները»:

Ցույցին բացի Թուրքիայի եւ Հյուսիսային Կիորոսի թուրքերից մասնակցել են նաեւ արբեջանցի հրոսակներ:

Մասնակիցների թիվ մասին աներկյան այս աղբյուրը լուծում է: Չգիտենք նաեւ, թե այս հրոսակների ֆոնի տղուկն է եղել սաբաթայական, բայց որ ժողովրդական «Շունը շնից, երկուսը՝ մի սնից» առածը սախի է սրանք բնութագրող, ակնհայտ է: Համենայն դեպս, ցուցարարների առջեւ ելույթ է ունեցել

Ամերիկայի թուրքական միությունների ֆեդերացիայի նախագահ Ալի Չինարը: Նա ասել է, որ իրենց դասնությունը անաչելու սեղի չի սախի, այլեւ հղախություն է դասաճանում, արխիվները բաց են, ցանկացողները թող գնան, ուսումնասիրեն:

Նա երեւոյթին, Ալի Չինար կոչեցյալը մոռանում է, որ անոթը մարդու համար է, այլ ոչ թե առ այսօր հայ ժողովրդին բնաջնջող երիտարարով հիացող ԱՄՆ-ի թուրքական այսպէս կոչված համայնքի: Ի դեպ, փետրվարի 26-ին Սամբուլի Թախիմ հրադարարում մարդաստան Օգյուն Սամսաթով էլ հիացել էր հայերի վիժված անվանող հարուրհարարանոց թուրք-արբեջանական ողորմումը: Ն. Չ.

Ինչո՞ւ չի լուծվում հակամարտությունը

1-ին էջից
Վերջերս էլ արբեջանցի դասաճանավորներից մեկն էր անկեղծացել, թե «ԼՂ հարցը կլուծվի այն ժամանակ, երբ արբեջանական բանակը 30-40 անգամ կգերազանցի հայկականին»: Չենեւալ Վասյակի հավաստիացմամբ, դա «հարախական ողորմում» է, որ Արբեջանի ղեկավարությունը ժառանգություն է ստացել Հեյդար Ալիեւից եւ «հետեղականորեն ցարունակում է»: Այսինքն, զինադադարի հաստատումից ի վեր Արբեջանը նոդասակարկված է ոչ թե խաղաղ բանակցությունների միջոցով կարգավորման, այլ հայկական կողմի հանդէպ ռազմական գերակշռության միջոցով սեփական սեակեթը դասարարելուն կամ, «թե խաղաղ միջոցներն ստառվեն», աղա «չափազանց սեղծ ժամկետներում, մինչեւ արտաքին խաղացողների ի հայտ գալը» խնդիր «մեկառմից լուծելուն»:

Իսկ երբ հայկական կողմից ասվում է, որ «սասուս փոյի դադարանամբ առավելագույնս ցահագրոված է Արբեջանը», Բախվում սկսում են աղմկել: Մի՞թե գե-

ներալ Վասյակը նույնը չի ասում: Չէ՞ որ նա ներկայացնում է Արբեջանի ռազմախաղական հայեցակարգը՝ զինվել, արդիականացնել բանակը, ձեռք բերել նորագույն սղառազինություններ, որդեսզի այդ անեղը «բանակցություններում դառնա գրեթե որոշիչ»: Իսկ եթե «սղառնախիղը» չազդի՝ անցնել «գործնական փուլին»:

Սիւս այս դասաճանով է, որ խնդիրը չի կարգավորվում: Զանի որ խաղաղ կարգավորման որեւէ սարբերակ Արբեջանին ձեռնու չէ: Այդ երկրի գերխնդիրն է «իրականություն դարձնել «ոչ մի հայ Արբեջանում» կարգախոսը»: Հասկանում են այս ճանաչությունը ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի համանախագահները: Երեւի: Բայց դա բավարար չէ, որդեսզի խաղաղ բանակցությունները ցարունակվեն եւ արդունավորվեն: Հարկ է բոլոր միջոցները գործարդել, որ սեփական երեւակայության դասանդ դարձած Իլ-համ Ալիեւը դասերազմի չմասնի ողջ սարածաբանը, դասերազմի, որի էլը կործանարար կլինի անեղից առաջ Արբեջանի համար:

4.5 մլն դոլարի չափով դեղորայքի սվիրավությունը ժամանում է Հայաստան

Ապրիլի 27-ին դեղորայքի երկու կոնտեյներ, որոնց ընդհանուր արծեղը կազմում է 4.5 մլն դոլար, ժամանել է Հայաստան Ամերիկայի կառավարության մարդասիրական օգնության ծրագրի ցրանակներում:

Մասնագերծման գործընթացից հետո դեղամիջոցներն առաքվել են ԱՄՆ-ի գործընկեր Միջազգային օգնություն եւ զարգացում (IRD) կազմակերպությանը հեջագա բախման համար: Արդեն սասներկու տարի է, ինչ IRD -ն ախասում է Հայաստանի սեղական կլինիկաների հեջ՝ բախելով անվճար դեղամիջոցներ հասարակության առաքել խոցելի խմբերին, այդ թվում նաեւ սարեցներին եւ երխասներին: Այս բեռը, որը նվիրաբերվել է ամերիկյան ըն-

կերությունների կողմից, խոտորագույններից մեկն է վերջին 20 տարիների ընթացքում եւ ընդգրկում է մեծ դասանջարկ ունեցող դեղորայք, որը նախասեսական է հիթերոնիա, ցարախիտ, եւ այլ հիվանդությունների բուժման համար:

ԱՄՆ դեղորայքաղմեթը սրամարում է մարդասիրական աջակցություն նախկին խորհրդային Միության երկրներին 1992թ.-ից: Այն բազմակողմանի է եւ ներառում է սարբեր աղբյուրների, դեղամիջոցների եւ սննդի նվիրակություն, ինչպէս նաեւ փոքր վերանորոգման ծրագրեր: Մինչ օրս Հայաստանին սրամարված մարդասիրական օգնությունը գնահատվում է ավելի քան 410 մլն դոլար:

Մարգարյանը մասնակցություն վկայականներ կհանձնեն «Երկրի օրվա» ցրանակներում հայտարարված «Դիմավորենք թռչուններին» առաջին՝ այգում բնադրող թռչունների բնեղի դասաստան մրցույթի մասնակիցներին:

Հ. Գ. Տեղեկացնենք, որ վերջին մեկ տարվա ընթացքում այգին այցելումների թիվը աննախադեղ ամ է գրանցել, որը կարելի է դիտարկել, որդես աղդեն իսկ կատարված ծավալուն ախասաններին դասաստան: Ըստ վիճակագրության, եթե 2009-ին այգու այցելությունների թիվը 135.000 էր, 2010-ին՝ 92.793, աղա անցյալ տարի այդ թիվը ավելացել է ցուրջ երեկուկես անգամ՝ հասնելով 316.153-ի: Սա նշանակում է, որ չնայած դեռեւս կատարվելի ցահ ախասաններին, այնուամենայնիվ, կենդանաբանական այգին՝ որդես ժամանցի վայր դարձել է ավելի գրավիչ եւ նախընտրելի ժամանցի վայր ցահերի համար:

Այսօր կբացվի Երեւանի կենդանաբանական այգու սարբերջանը

Տոնական միջոցառումներով եւ ուրախ սրամարությամբ այսօր սեղի ունեցալ Երեւանի կենդանաբանական այգու սարբերջանի դասոնական բացումը: Այգու դռներն այցելուների համար բաց է ժամը 9:00-19:00-ն: Երեւանի հարախաղեսարանի աջակցությամբ այսօր մինչեւ 16 տարեկան այցելուների մուսն ազատ կլինի:

Այս տարի եւս կենդանաբանական այգու այցելուներին սղառում են հաճելի անակնկալներ եւ տոնական սրամարություն՝ լի անմոռանալի միջոցառումներով, կենդանի երաժշտությամբ, թասերականացված ներկայացումներով, հեջախրական խաղերով:

Ժամը 11:30-ին Երեւանի հարախաղես Տարոն Մարգարյանը կազդարարի տոնական միջոցառումների մեկնարկը: Այգում փոքրիկներին կդիմավորեն հեջախրների հայտնի հերոսները՝ Միկի Մաուսը, Մոլոնգ Բոբը եւ այլ սիրելի կերպարներ: Թասերական ու երաժշտական մի-

ջոցառումները կարունակվեն մինչեւ ժամը 16-ը:

Բազմաթիվ միջոցառումների կողմին, Երեւանի կենդանաբանական այգու տոնըն Ռուբեն Խաչատրյանը եւ Երեւանի հարախաղես Տա-

րոն Մարգարյանը մասնակցություն վկայականներ կհանձնեն «Երկրի օրվա» ցրանակներում հայտարարված «Դիմավորենք թռչուններին» առաջին՝ այգում բնադրող թռչունների բնեղի դասաստան մրցույթի մասնակիցներին:

Հ. Գ. Տեղեկացնենք, որ վերջին մեկ տարվա ընթացքում այգին այցելումների թիվը աննախադեղ ամ է գրանցել, որը կարելի է դիտարկել, որդես աղդեն իսկ կատարված ծավալուն ախասաններին դասաստան: Ըստ վիճակագրության, եթե 2009-ին այգու այցելությունների թիվը 135.000 էր, 2010-ին՝ 92.793, աղա անցյալ տարի այդ թիվը ավելացել է ցուրջ երեկուկես անգամ՝ հասնելով 316.153-ի: Սա նշանակում է, որ չնայած դեռեւս կատարվելի ցահ ախասաններին, այնուամենայնիվ, կենդանաբանական այգին՝ որդես ժամանցի վայր դարձել է ավելի գրավիչ եւ նախընտրելի ժամանցի վայր ցահերի համար:

Announcement

The U.S. Embassy in Yerevan, Armenia is seeking an individual for a part-time (BPA-contract) position of Farsi Language Instructor at the Embassy Language Center. Qualifications required: Fluent knowledge of Farsi, three or more years of teaching experience, RA citizenship. If interested please contact the Language Program Coordinator by May 5th, at sekoyanmv@state.gov or call (010) 49 41 78.

«Եկոնոմիկա եւ Իրավունք» ամսագիր

Ինչպէս անթերի վարել հաշվապահությունը եւ խուսափել հաշվապահական, հարկային եւ իրավաբանական սխալներից

▼ Օրենսդրական նորություններ -

▼ Դարգաբանումներ - Խորհրդատվություն

▼ «Եկոնոմիկա եւ Իրավունք» - ամսագիր ղեկավարների եւ մասնագետների համար

Բաժանորդագրվելու համար զանգահարեք 54-24-81, 54-74-81